

DAGBOGS FORTEGNELSE

FRA

PILGRIMSFÆRDEN
I MAJ 1925

AF F. MØLLER, RINGSTED

1925

RINGSTED NY BOGTRYKKERI

CHR. HANSEN

ENDELIG naaede vi Dagen den 13. Maj 1925, som vi Maaneder i Forvejen havde gaaet og ventet paa i glade Forventninger. For Mennesket er nu engang saaledes, at det nye, for os ukendte, som snart skulde oprulles for ens Blik, og alt det, vi har hørt og læst om Italien, det skønne Rom, Neapel, Vesuv og Pompeji, og Hjemturen over Schweiz med Overfart over Vierwaldstattersøen, og bo i Luzern, med alt, hvad der var at se disse Steder, havde længe kriblet i vort Blod, og den Spænding, om alt skulde gaa vel, at vi begge kunde følges ad paa denne sydlige Langfart. For det var jo ordnet saaledes fra Bennets Rejsebureau, at Pengene skulde indbetales i tre Rater, sidste Rate den 1. Maj d. A. Og Pengene blev ikke tilbagebetalt i Tilfælde af, at man ikke kunde deltage paa Grund af Sygdom eller lignende. Derfor var Dagen den 13. Maj, hvor vi afrejste til København, en med længe Spænding imødeset Dag. Afrejsen skulde finde Sted Torsdag den 14. Maj saa tidligt, at vi ikke kunde naa at tage med det første Morgentog til Byen. Derfor skulde vi derind og overnatte, for alle var jo tilsagt til at være paa Banegaarden i god Tid, saa vi kunde faa anvist vore Pladser og faa vor Bagage anbragt. For ellers kan man nok sige, at det var at gaa udenom Kilden for at hente Vand, for Særtog skulde føres over Ringsted sydpaa, saa man havde jo haft det let, hvis vi kunde være kommet paa i Ringsted, og Toget passerer jo saa langsomt Ringsted St., fordi der skal Togfører paa her, som er kendt med Signalerne paa den nye, knapt tilendebrogte Bane. Men en Nat mere eller mindre ude, naar noget saa interessant skal ses, spiller ingen Rolle.

Vi afrejste her fra Ringsted Kl. 4³⁴ Eftm. Torben var paa Banen efter os. Vi tog en Bil og kørte til Jernbanehotellet, hvor vi fik et godt Værelse paa Nr. 19. Efter at have sundet os lidt paa Værelset gik vi alle tre ned i Restaurationen og fik lidt Aftensmad, og mens vi spiste bestemte vi os til at gaa i Cirkus Schumann. Torben og jeg gik hen og hentede Billetter for at faa gode og billige Pladser, som vi ogsaa fik, og saa behøvede vi ikke at staa opstillet der, naar Forestillingen begyndte. Det var glimrende Numre, der blev præsteret, og vi morede os godt.

Efter Cirkus drak vi The, og saa gik Torben hjem, og vi skulde sove den sidste Nat i Danmark foreløbig, forhaabenligt, som vi tænkte, for der kan jo paa saadan en længere Rejse over de forskellige Lande med Særtog let ske noget, for man tænker uvilkaarligt paa, hvor mange forskellige Menneskers Hjerner og Paapasselighed man uvilkaarligt er prisgivet. Trods alt sov vi godt, og om Morgenen den 14. Maj vaagnede vi i det dejligste Majvejr, der tænkes kan, og efter endt Morgenmaaltid kørte vi til Banegaarden.

Vi kom bestemt til programmæssig Tid, og allerede var der en Masse Mennesker foruden os, der skulde rejse, saa alle de, som fulgte. Onkel Frederik og Torben var der ogsaa, og de fik Perronbillet, for det dernede kunde man nok tænke sig blev stemningsfuldt, som det ogsaa gjorde. Wagonerne var nummererede, og i hver Kupe var der paa Glasruden klistret en Seddel med de Navne, der skulde være der. Førerne havde travlt, for der var flere, der ikke kunde finde deres Kupe, men Tiden var ogsaa rigelig, det hastede ikke. Vi var ca. 450, der skulde med Toget og saa vel nok ligesaa mange, der fulgte, saa der var Liv dernede. De katolske Biskopper fra Danmark, Norge, Sverige og Finland samt Præfekten fra Island satte et festligt Præg over Forsamlingen ved deres smukke Ornater. Og saa paa en Gang lyder der dejlig Hornmusik, det var de katolske Spejdere, der spillede »Kongernes Konge«, »Der er et yndigt Land« og flere andre Fædrelandssange, som satte en fin Stemning i de mange Mennesker, der her var forsamlede.

Kl. 9½ rullede Toget bort med fuld Musik og Hurraraab og Viften, og langsomt glider Togstammen forbi Perronerne, og snart ligger Byen bag os. Efter at være falden til Ro hilste vi paa vore Rejsefæller i den Kupe, vi havde, for nu skulde vi jo slutte os sammen som en lille Familie, og Selskabet blev hurtigt kendt med hinanden, saa Sludderer gik hurtig godt, for

der er jo hyggeligt til at begynde med i 2. Kl.s Vogne, men man havde jo den Følelse, at naar man skal være 2½ Døgn undervejs paa saa snæver en Plads bliver Slutningen nok lidt mat. Snart var vi naaet Ringsted, og her stod de katolske Præster og Søstre og tilvinkede os samt Stationsforstanderen. Vi var jo kun fire fra Byen, saa man kan sige, det var faa, men udvalgte. Snart runder vi den nye Næstved Bane, det gaar stærkt, og ved Næstved stod der ligeledes Præster, Søstre og mange Børn og tilvinkede os med Flag, men Damphesten har ingen Tid, den standser ikke, kun mod Syd er dens Længsel ligesom vor.

Stødt og fornemt glider Toget gennem det smukke, frodige og skønne sydsjællandske Landskab,

hvor alt staar i sin kønne Majdragt, saa det er smukke Minder, vi faar til Afsked af vort kære Fædreland.

Den lille Sejl tur Masnedø-Orehoved var en lille Adspredelse i den ensformige Togrullen; men snart kommer vi i Toget igen og farer igennem det frodige Falster til Gedser, hvor der ligger en ekstra tysk Færge (Friederich Franz) og venter os med Middagsmad. Vi var inddelt i Spisehold. Maden var god, vi fik Oksehalesuppe, Svinekoteletter med stuede Grøntsager, Asparges og Hofpilsner til, uagtet det var et tysk Skib. Her var jo en voldsom Travlhed for at faa disse 450 Mennesker bespiste, men det gik flinkt. De tyske Tjenere er meget mere hensynsfulde end vore egne. f.Eks.: Min Kotelet var ikke gennemstegt, den havde kun Kuløren, og jeg meddelte Tjeneren dette, og straks tog han den og kom senere med en, der var rigtig, og senere kom han - trods Travlheden - hen til mig og spurgte, om den nu var tilfredsstillende, og vort Rejseselskab sagde straks, at saa forekomne var vore egne Tjenere rigtignok ikke.

Efter Middagen blev der serveret Mokka, og det skal siges, at den var god, den tyske Kaffe har ellers blandt os daarligt Ry, men denne var god, men i Parantes bemærket, vi var jo heller ikke kommet til Tyskland endnu, for senere maatte vi rigtignok bekende, at Kaffen dernede er storeslem. Østersøen er rolig, og Solens Straaler paa de glitrende Smaabølger fik dem til at glimre, og den smukke grønne Baggrund og Maagerne, der kredsede over os, glad over at blive fodrede saa godt, for Danskerne kan nu en Gang godt lide vore smukke Maager, som følger vore Færger over Sunde og Søer, frydende vore Øjne med deres raske Kunstflyvning, der udfordres for at redde den tilkastede Lækkerbidsken.

Paa Sejlturen var der en Luthspiller, der baade spillede og sang for os paa Promenadedækket. Han hed Gildsig og sang baade svenske, danske og italienske Sange for os. Det gjorde stor Lykke, og han høstede meget Bifald, for det opliver jo meget at faa tidt Sang og Musik ombord. Snart er Østersøen bag os og vi gaar ind i Warnemünde Færgeleje. Klokkeren var 4¹⁵ Eftm., da vi lagde til, og Særtoget holdt parat til at mod, tage de med Bagage stærkt belemrede Pilgrimme, som særlig for de enlige Damers Vedkommende var besværlig, for man havde nok at gøre med sin egen, saa man kunde ikke tilbyde Assistance, og Dragere var der ikke særlig mange af, de stiller kun til ordinære Tog. Toldrevision var, der ingen af.

Efter at alle havde fundet Kupe og pakket Bagagen ind forlod Toget Warnemünde Kl. 5⁰⁵ Eftm. Vognene var hyggelige og rene, og Landskabet her ligner det danske meget. Den første store By, der tiltrak vor Opmærksomhed, var Rostock. Dens Vandtaarn var saa smukt bygget af røde Sten med Masser af mindre Taarne paa, bygget efter vore gamle smukke Fæstningstaarne, og det ligger saa dejligt højt, saa det tager sig rigtigt ud her fra Kupeen. Snart efter er det »Bad Klein«, som ligger ved en mægtig Indsø, men minder ellers efter dansk Landskab. Schwerin er den næste større By, vi passerer. Domkirken ligger lige ved Banelinien, saa vi kunde rigtig se den. Her ved denne By saa vi udsprungne Syrener, Guldregn og Kastanieblomster, og man lagde Mærke til, at alt her var en halv Snes Dage længere fremme end hjemme.

Ifølge vort Billetheft skulde der spises til Aften i Wittenberg paa Perronen med medbragt Mad. Dette »medbragt Mad« kunde forstaas paa to Maader. Vi havde selv Mad med, men allerede nu gaar Førerne rundt og deler Smørrebrødspakker ud, saa den medbragte Mad var fra Wivels Restauration i København, hvis Direktør Petersen selv deltog i Turen, og der skulde leveres Kaffe eller The paa Perronen til Maden. Smørrebrødet var, godt belagt med Rejer, røget Aal, Æg, Anshiovis og Ost, men selvfølgelig havde det ikke sin friske Smag efter at være pakket sammen fra København og i den stærke Varme, vi havde. Serveringen paa denne Station passede os ikke rigtig, lange Bænke stod med tykke Fajancekrus, og unge Piger uddelte Kaffe, men det var rigtig tysk Kaffe, saa nu begyndte saa smaat Pilgrimmenes Kvaler. Borde var der ikke, man maatte sidde med sin Madpakke i Haanden og Kruset paa Gulvet. Jeg vilde nu have The, for den kan ikke saa godt laves forkert. Men det blev uhyre besværligt. Paa Perronen var kun Kaffe, jeg gik til Buffet'en, men nej, der var kun ude paa Perronen til os. Men jeg vilde have The og fægtede vildt om mig med det tyske Sprog, og tilsidst lykkedes det mig at faa lavet en Kop The, den var god nok, og jeg var den eneste af samtlige Deltagere, der fik The, kun fordi jeg utrættelig blev ved at hænge i og ikke give tabt. Man kunde selvfølgelig ogsaa faa Bajer der, men de skulde betaales ekstra, og vi havde

ingen tyske Mark med, og danske eller italienske Penge vilde de ikke have, og Tiden var kun kort, for om et Kvarter skulde Toget atter glide, saa der var ikke megen Tid at give væk. Men det var uhyre morsomt at se denne Masse Mennesker løbe der og gestikulere, talende med baade Arme og Ben, dansk, norsk, svensk og finsk, det var helt babylonisk.

Og naar vi nu kom i Toget igen skulde vi jo tilbringe Natten der. Vilhelmine var travlt beskæftiget med at laane en Mark til noget Øl, som vi kunde have med i Kupeen, for Klokken skulde jo være 8 om Morgenen før vi fik noget igen. Vi fik Øllet og kom atter tilbage til vor lille Fællesbolig, Kupeen, for Sovevogn var der ikke ret mange, der skulde have, det kostede nemlig 75 Kr. for hver Person for en Nat, saa for os vilde det blive 150 Kr. pr. Nat, og dem syntes vi kunde anbringes bedre, og det gik ogsaa rigtig godt, noget fik vi sovet og tidligt var det lyst, saa blev der igen noget Nyt at se, saa vi var glade for, at vi ikke ofrede disse Penge.

Kl. 7½ Aften gjorde vi Holdt ved Magdeburg. Det var en stor Krydsningsstation, hvor der var vældigt Røre. Efter denne kom Halle o./d. S. Nu begyndte Mørket at falde paa og Stjernerne funkede paa Himmelen. Vi begyndte saa smaat vore Forberedelser til Natten. Jeg gik ind i Toiletrummet og tog Natskjorte paa, og Damerne gjorde sig det ogsaa bekvemt - den første Nat i Ekspressen skulde tage sin Begyndelse.

Fredag den 15. Maj, Kl. 5¾ Morgen, kom vi til det smukke Nürnberg med de mange smukke Kirker, og her var Ophold i 40 Minutter. Videre over Augsburg til München, hvor vi ankom Kl. 10¹⁰. Her var efter Programmet 1 Times Ophold. Der blev serveret Kaffe og The i 2. Kl.s Ventesal, men Tiden var paa Grund af Forsinkelse saa kort, at der ikke blev Tid til at komme i Domkirken til Messe, som ellers Bestemmelsen havde været. Det havde ellers oplivet lidt at komme lidt ud i Byen. Münchener Øllet maatte nydes paa Banegaarden, der blev ikke Tid til at aflægge Besøg i de store Bryghuse, som flere havde regnet med.

Kl. 11⁴⁰ Form. forlod vi Byen. Domkirken kunde vi se fra Toget, og den grønne Isar Flod passerer vi, men det var lergrønt Vand, vort friske Vand herhjemme er alligevel noget helt andet end disse store Floders plumrede Vand.

Kl. 1 var vi naaet til Tyrol Alperne med den evige Sne, baade paa højre og venstre Side havde vi Bjergkæderne.

Kl. 1¹⁰ passerer vi Brandenburg. Skyerne hang under Bjergtinderne, og det var straalende Solskinsvejr, hvert Minut er der nye Motiver, som fryder os halvtrætte Rejsendes Øjne. Nu begynder Naturen at blive særlig interessant. Det skønne omtalte Branderpas skal snart passeres. Toget kører langsomt, vi kører jo i en mægtig Sneglegang, stadig stigende, rundt om disse mægtige Bjerge, og op ad disse staar paa denne Tid de smukke lysgrønne Træer, og de forskellige Farvenuancer paa Markerne og de mørkegrønne Naaetræer fryder Øjet. Husene ligger spredt omkring paa Bjergskraaning. Øverst oppe er Bjergene golde - graa Granit, hvor der i Kløfterne og øverst er den rene hvide Sne, som danner disse mægtige Gletschere, man kan se paa Bjerget, hvor de har rutchet ned, for det river jo flere Træer med sig ved Tøbrudstid i Foraaret. Men den Varme, som det hele Tiden har været, begynder nu at aftage, for vi kommer højere og højere op mod den evige Sne. Vi kan se ned i disse store Afgrunde, der er saa vidunderlig smukt her oppe fra Toget. Her er flere Tunneller, som passeres hvert vore Øjeblik. Maskinerne, vi har for Toget, stønner og hvæser, for det er drøjt at faa os op ad denne lange Spiral, og ydermere er der bagved Toget sat en Maskine til for at skyde bagpaa.

Stationen »Oberaudau« ligger saa smukt grupperet, det er enestaaende, hvor Naturen har ødslet her ved den lille By, hvor der gaar Tandhjulsbaner opad Bjergene. De kan man skimte i det fjerne, men vi har jo vor gode Prismekikkert med, og den bliver flittigt brugt, saa er Tingene jo betydeligt skarpere for vore Øjne.

Kl. 1²⁵ kører vi ind i en stor Tunnel, og medens man kører her tænker man uvilkaarligt paa hvilken Vægt, der er over os. Bjerget er 1565 Meter højt, saa det er en ordentlig Stenblok. Smaa rislende Vandfald, som ustandselig løber ned ad Bjergets Sider, udnyttes til Drivkraft til Vandmøller, hvor der er Stensliberi, og efter at Vandet er benyttet løber det ud i Floden »Inn«. Ved Kufstein er der Toldeftersyn i Toget, men det er kun en Formsag, for i vort Pilgrimstog er der jo kun os, som er paa Gennemrejse, og ingen Bagage bliver eftersat, Schwartzstein St. passeres Kl. 2⁵³. Mægtige Snetoppe er her paa Tinderne af Bjergene, og vi er dem temmelig nær. Her er forfriskende køligt. Kl. 3²⁰ Eftm, kører vi op foran Stationen Innsbruck, vel nok den smukkeste Perle i hele Bren- nerpasset, men denne By

bliver ogsaa altid nævnt af dem, der har været her og set den maleriske Flække med de mægtige Bjerge til alle Sider. Her skal spises til Middag, og ikke alene det. Da vi holder staar der et stort Hornorkester, alle i de kendte Tyrolerdragter, og spiller med skingrende Toner, som giver Ekko i de omliggende Bjerge: »Oh, du mit Land Tyrol«!

Jubelen blandt os Rejsende blev stor og der blev en Trængsel for at komme af Toget. Folk sang med, saa det var rigtignok noget, der satte Stemning. Folk fotograferede, og der blev optaget levende Billeder af os alle. Da vi var kommet ind i Ventesalen, hvor der var serveret, holdt Biskop Brems Bordbøn og Musikken spillede under Maaltidet.

Vi fik Suppe og Steg og Dessert. Vinen skulde vi selv betale, men hvad gjorde det, saa herlig en Druesaft kan man ikke lade gaa fra sig, saa Vinen flød i stride Strømme over det hele. Vi fik »Kalt Sec Wein« (hvid Vin) og »Wein Teroldigo« rød Vin. Maden var ejendommelig, men ved Vinens Hjælp gled den ned. Desserten var noget tør Svedskeke, som vi maatte have Kaffe til for at glide ned.

Hurtigt gaar Tiden og vi maa i Toget igen for at komme videre, vi har ikke Tid, det haster, og Kl. 4⁵⁵ passerer vi Stationen Matrei ved Brenero St., som efter Verdenskrigen tilhører Italien, men ellers har tilhørt Østrig. Der var paa Pladsen ved Stationen en Buste af Carl Etzel. Det er ham, som gennemførte denne »Brennerbane«, som siden har frydet mange Millioner Øjne ved sin storslaaede Naturskønhed, som betager alle, som ser det, og selvfølgelig er Banen ogsaa til uvurderlig Nytte for Transporten.

Her saa vi for første Gang italienske Militære, som stod Vagt ved Banelinien, og her blev tilbudt Vin i Flasker, emballeret i Bast. Toget holdt her ca. 10 Minutter, og der blev rigtignok gjort et stort Indhug i Vinen. Gennem Vinduerne blev der raabt paa Vin, og mange stormede Vognen for at faa en Flaske. Men Italienerne er smarte Forretningsfolk, da de saa, Forretningen gik strygende og at deres Beholdninger var ved at slippe op, var Prisen sat op til 6 Lire pr. Flaske, Prisen var 4 Lire til at begynde med, og omregnet i danske Penge er 4 Lire 82 Øre, saa for os Nordboere var det jo billigt at faa en Flaske Vin, og saa var Flasken inklusive Prisen, og Vinen var udmærket, god fyldig Rødvin, ikke for sur.

Her skulde vi have Toldrevision igen, men i Østrig havde hver Deltager faaet udleveret en lille Billet, og naar de fik den saa eftersaa de intet af Bagagen, det havde ellers givet Toldvæsenet noget at bestille, for der var jo en syndig Masse Kufferter fra os godt 440 Mennesker, for de fleste havde mindst 2.

Inden vi naaede Alpernes Top gik der Ild i vor efterfølgende Vogn, det røg væmmeligt og vi havde saa smaat begyndt at tænke paa at vi skulde forlade Vognen og den skulde udrangeres, men det blev ordnet, det var en af Bremseklodserne, der var Skyld i Kalamitetten, men det røg længe efter og vi skævede jo hele Tiden til Vognen, naar vi holdt. Afgang Kl. 10⁴⁵ fra Botzeu, hvor vi fik udleveret en Pakke Smørrebrød til Aftensmad og saa var det Slut med denne Dag, nu skulde vi tilbringe anden Nat i vor Kupe, men alle holdt tappert ud, og der var dog mange ældre Folk imellem, men det gik uden Klage trods det noget ubekvemme Leje.

Kl. 5 Morgen den 16. Maj holdt vi ved Bologna, det var en uhyre Banegaard, paa de forskellige Spor talte jeg ikke mindre end 20 Kæmpelokomotiver, næsten alle med fuld Damp oppe, klar til Arbejde. Da vi havde kørt en Timestid og Folk kom til at tænke paa Morgentoiletet, blev det uhyre interessant at se den fortvivlede Kamp, der førtes for at komme til de faa Toiletterum, som der jo er i Forhold til saa mange Mennesker. Damer og Herrer stod troligt opstillede og ventede til det blev klar, og blev nogen for længe inde blev der dundret paa Døren, og naar Vedkommende kom ud, hørte de Grovheder, fordi det varede saa længe. Husk paa, det var det eneste Sted, hvor der var lidt Vand til at friske sig lidt op med, og saa tillige Nødtørft. Og de stakkels Mandfolk, som havde tilladt at barbere sig derinde blev halet igennem, naar de kom ud, for man kunde jo se, at de var nybarberede, og saa var den gal. Det er kun disse morsomme Episoder, jeg fremfører, for ellers gik alt snart i de gode gamle Forhold igen, det er jo hvad man er udsat for paa saadan en lang Jernbanerejse med saa mange Mennesker.

Nu begyndte man ellers at kunne mærke at vi var kommet til Italien, for nu blev Vinduer og Døre smækket op. Station Brato Toskana passerede vi Kl. 9²⁵. Jeg noterer kun de store Stationer for at kunne se, hvilken Vej vi er taget der, ned. Kl. 9⁴⁵ Ankomst til Florence med Ophold. Atter blev der Liv i Lejren. Man glædede sig til at faa rettet Benene og faa noget varmt at drikke. I Ventesalen var her dækket smukt op til os alle ved smaa Borde med rene Duge paa, og paa alle Bordene var Kornblomster

i Vaser. Jeg gik først ud i Byen for at finde en Barber, da jeg ikke var blevet barberet i Toget. Der var ingen at se, og jeg maatte saa have fat i et Menneske for at faa at vide, hvor den nærmeste boede, og ved Hjælp af Haandbevægelser med Illustrationer fik jeg at vide hvilken Vej jeg skulde gaa. Toget holdt jo ikke længe, og Tiden blev somme Tider forkortet, fordi det var et Særtog, som blev kommanderet hurtigere frem. Jeg blev barberet og samtidig gik jeg et Trip hen i den smukke Domkirke, som laa ved Siden af, hvor jeg var. Og hurtigt styrede jeg mine Fjed mod Banegaarden. Jeg kom tidsnok og fik baade Mad og Kaffe. Værre gik det to af vore Damer, der havde taget en Hestedrosche og vilde se Byen, for Kusken havde kørt for langt, thi da de kom til Banegaarden var vi kørt. Vore Billetter gælder kun til Særtog, saa de maatte tage med en Ekspres, der gik en Time efter vort Tog, og de naaede Rom 15 Minutter senere end os, men det kostede 30 Kr. ekstra for hver, saa det var en temmelig kostbar Florens Tur. Florens er ellers en smuk By med rigtig italiensk Gadeliv, smalle Gader og Floden »Arno«, der er bred med leret Vand, men stærk Strøm. Færdselen i Gaderne var stor og livlig.

Ved Station Aresso holdt vi Kl. 1¹⁵. Der var paa Perronen mange Grupper med levende Blomster og Palmer, baade ved Udgangen, Ventesalene og Restaurationerne. Det saa smukt ud. Kl. 1⁵⁰ passeres Station Corsani, den ligger saa smukt paa et Bjerg omgivet af Bjergkæder, meget afvekslende. Sirnero Søen passerer vi, den ligger ved Siden af Banelinien, den er meget smuk og stor, og i Midten ligger en Bjergsø med Fæstninger. Det var her at Napoleon slog Romerne, men det er ogsaa en enorm stor Sø. Luften er diset og tung nu, det trækker op til en Torden. Og vi kører lige imod Uvejret. Regnen styrtede ned og det lynede meget kraftigt, derimod kunde vi ikke høre Tordenen for Togets Raslen, men Regnet fik vi at mærke, det regnede igennem den Kupe, vi var i, saa det løb ned ad vor Bagage og lavede Vandpytter paa Gulvet. De italienske Vogne var meget daarlige og gamle, men det er kun til disse mangfoldige Særtog, som Italien har i dette Jubelaar. Saa tager de naturligvis alt med, hvad der overhovedet kan rulle, for de 2. Klasser, vi saa paa de ordinære Tog, var skam gode nok. Kl. 2⁴⁰ begyndte Uvejret og Kl. 3⁴⁵ ophørte det. Saa kom vi igennem en Tunnel, som det varede 4 Minutter at passere. Nu holder Toget og en vidunderlig forfriskende Luft strømmer os i Møde, men vi kan ikke forlade Toget, for vi holder paa Linien og venter paa at der skal blive fri Bane for os, der kommer som Snyltere imellem de ordinære Toge.

Endelig begynder vi at se en Ende paa denne lange Rejse. Kl. 5⁴⁰ er vi ved Roms Indkørsel, og paa venstre Haand har vi allerede ved Indkørselen den første store Ruin for Øjet, nemlig »Minerva Teatret«, som var tydelig at se fra Toget, og desuden maatte vi holde der 5 Minutter før vi fik Indkørselstilladelse til Byernes By eller Vandenes By, Byen med de kosteligste Skatte fra Oldtiden og Middelalderen.

Vor Rejses Maal var naaet og Spændingen var stor, da vi skulde forlade Vognene og stille med vor Bagage i denne store Hal, men ellers var der ikke noget særligt imponerende ved selve Hallen, men udvendig var den smukt bygget i Palæstil med Søjler. Vi blev inddelt i Hold, der hver skulde med for, skellige Sporvognstog til vore forskellige Hoteller, som laa paa forskellige Steder. Vort Sporvognstog kørte igennem Tunnel, gaden, som var meget storslaaet ved sin enorme Bredde, Højde og Længde. Ovenpaa den laa Kongens Have, som var bagved Slottet. Tunnelgaden var oplyst baade Dag og Nat, men der var et ulideligt Spektakkel af Sporvognskimen, Autohorn og Hestedroscher foruden al anden Trafik. Lige ved den modsatte Ende af Tunnelgaden holdt vi, saa var der ikke saa langt til vort Hotel »Netturro via Lavatore«. Og endelig kunde vi gøre os ordentlig i Stand efter 2½ Døgns næsten uafbrudt Jernbanefart. Der var en Time at forfriske sig inden vi skulde spise. Paa Hotellet kunde man hverken faa Mad eller Drikke af nogen Slags, vi skulde gaa samlet hen at spise paa »Savoey Restaranti«.

Der, hvor vi boede, var i det rigtige gamle Rom med smalle Gader uden Fortov. Det kongelige Slots Bagfacade vendte ud mod os. Vi boede paa fjerde Sal og havde en stor Tremmedør ud til et fladt flisebelagt Tag med Gelænder om. Herfra havde man en god Udsigt over det gamle Rom. I hele Italien er der flade Tage paa alle Huse. Gardiner for Vinduerne findes ikke, men disse grønne Tremmeskodder, der er til at lukke om Natten. Ligeledes bruges de til at holde Solen ude om Dagen, men det ser jo underligt ud for os, der er vant til at se festlige Gardiner og livlige Trækgardiner. Blomster i Vinduerne saa vi ikke nogensteder, det virker ogsaa saa bart. Men hvert Land sine

Skikke. Her i Rom saa man den store Forskel der er paa os Nordboere og Italienerne. I saadan en Færdsel, som der er paa saadan en stor Jernbanestation, lægger man straks Mærke til den brune Lød, de mørkebrune Øjne og det ravnsorte krusede Haar, og saa er de smaa, et lille Folkefærd, men de har en umaadelig let og fiks Gang, ikke saa tunge som os hjemme, men det kommer vel af det dejlige Klima, som er hernede. Ligeledes er Italienerne gennemgaaende meget spinkle, der ses næsten aldrig svære Folk. Italienerinderne er smukke, men der gøres ikke saa, meget for Moden hernede som hjemme, hvilket man havde troet var ganske omvendt. Saa vort Selskab saa helt ejendommeligt ud med deres lyse Sommerkjoler og nedringede Kjoler, som heller ikke ses hernede, saa vi virkede helt fremmedartet i Byen.

Første Aften i Rom forløb stiltfærdigt, for efter at have spist og gaaet en lille Tur i Byen, gik vi til Ro i vore dejlige Senge. Deres Senge er lette og meget bløde, og længe er det siden, at vi har været der, saa vi nyder det rigtigt. For Kl. 5 Søndag Morgen har vi sat os for at skulle op for at komme i Peterskirken. Vi fik udleveret et Kort med Adgang til Kirken hver, og der blev sagt, at mindst 2 Timer før det begyndte maatte man være der for at faa Plads. Der var Søndag den 17. Maj, Kl. 9 Morgen, Kanonisering af en fransk Helgen, og der var ankommet 60,000 Franskmænd Dagen før os til Byen, 15,000 Tyskere og 4000 Portugisere, saa man kunde nok tænke sig at der blev Trængsel. Vi gik til Kirken og det var en lang Vej, saa det var meget trættende. Vi havde Fører med, og foran denne mægtige Kirke var der allerede sort af Mennesker, som stod opstillet i Geledder i bagende Sol. Trængselen var uhyre, men Ordenen udmærket, Folk fik ikke Lov at løbe mellem hverandre, som de vilde, man maatte pænt vente til ens Tur kom. Vi maatte staa der en Time inden vi fik Lov at passere, og da vi endelig kom ind i det mægtige Kirkerum, var det umuligt at se noget der fra, hvor vi skulde være. Vi stod pakket som Sild i en Tønde. Vi kunde ikke udholde at være der, men forlod Kirken og gik ud i Forhallen, hvor der var til at være. Men noget Udbytte af vor Anstrængelse fik vi altsaa ikke denne Søndag, men vi vilde saa forsøge Kristi Himmelfartsdag igen, men saa gaa alene med vort Kort, saa kunde vi maaske bedre komme til, for denne Dag skulde der en tysk Helgen kanoniseres, saa vilde sikkert den samme Trængsel gentage sig. Der regnedes med, at der var 80,000 Mennesker i Kirken den Søndag, saa man kan gøre sig et Begreb om Kirkens Størrelse. Peterskirken og Vatikanet, som er bygget sammen, er Verdens største Bygning, men den er saa smuk og stilfuld, at den ikke virker tung og klodset. Med sin fornemme Plads med de mægtige Søjlegange i Siderne af Peterspladsen og Obelirken paa Midten og de to store Springvand paa hver Side, synes denne mægtige Plads overordentlig smuk i dette straalende Solskinsvejr. Kirkerummet er saa højt, at der under Hvælvingen med Lethed kunde staa Rundetaarn i København, og de Kunstsatte, som denne Kirke rummer, er ikke til at beskrive, man bliver hel maalløs af Forbavselse, saa imponerende virker den paa en.

Efter at have forladt Kirken tog vi Vogn og lod os køre til »Forum Romanum«, som ligger ved Siden af Kolosseum, og her var der dejligt at være. Disse store stolte Minder - kun Ruiner - men som taler sit eget Sprog til os ubetydelige Mennesker om Tidens Evighed, og hvor lidt man dog er og den korte Tid vi lever her paa Jorden. Vi havde Bog over det hele og gik her Resten af Formiddagen og saa paa disse stilfulde Ruiner, som vidner om en storslaet Fortid, disse gamle Romere har været for Bygningskunst og hvilken Soliditet disse Bygninger har haft. Mange Mure var 2 a 3 Meter tykke, og nogle var byggede af flade røde Mursten og andre af store Granitblokke. Arealet, de ligger paa, er meget stort. Men der er købt flere Bygninger omkring, naar der bliver Raad til det skal de nedrives og udgraves, der er efter Sagkundskabens Mening nok meget endnu, som er fredet under den tavse Jord. Men hvilket Arbejde maa det ikke være at udgrave en saadan By. Vi gik saa over til Kolosseum. Dette har ikke sit Navn for intet. Her fandt den grusomste Mishandling af de Kristne Sted. Den kan rumme 80,000 Mennesker, og man ser endnu der, hvor Rovdyrene var indelukkede, før de blev lukket ind i Arenaen. Kejserlogerne og alt er velbevaret og ligner godt alle de Afbildninger, man har set af det, men man kan ikke gøre sig nogen Forestilling om den kolossale Udstrækning og Højde det har, før man har set det. Om Eftermiddagen tog vi i Bil til »Lateran Kirken«. Vi foretrækker at tage ud paa egen Haand saa vidt muligt. Man nyder det meget bedre end at gaa i Flok med disse mange Mennesker. Og ved Hjælp af Bogen over Rom og ved at tale Tysk klarer vi os udmærket.

»Lateran Kirken«s Mosaik Arbejder er nogle storslaede Kunstværker, indsat i Hvælvingerne som Malerier, og ingen vilde tro det var Mosaik, hvis man ikke viste det og kunde se det i Kikkert.

Gulvene er Marmor med Ornament, de mægtige Søjler, som holder Hvælvingerne, er ligeledes Marmor. De mange pragtfulde Altre og de over Legemsstørrelse smukke Marmorstatuer. Kirken er bygget i Korsform. Ved Siden af Kirken ligger den dejlige gamle Klosterhave med Springvand og sine lange Kolonader rundt om Gaarden med Søjlegange er umaadelig smukt. I Nærheden af Kirken ligger Pilatustrappen, hvor intet Menneske maa gaa oprejst opad, men skal krybe paa Knæerne derop. Der er over fyrretyve Trin op og Trappen er beklædt for ikke at skulde slides. Her var ustandselig fuldt af Pilgrimme, der møjsommeligt krøb op ad denne brede Trappe. Det virker betagende denne Ærbødighed og Stilhed, der raader der. Forskellige Steder er Trappen afdækket og der bøjer de sig ned og kysser Trappen. Paa denne Trappe var det Jesus gik op til Pilatus Hus.

Ved Siden af Kirken laa der en dejlig Kirkegaard med Masser af aabne Begravelser, og paa alle Gravstederne, som var flade, dækket med forskellige Stentavler, var der indlagt elektrisk Lys med alle forskellige Kulører paa Kuplerne, mægtige Cypresalleer og et overdaadigt Blomsterflor. Og saa denne store Ærbødighed, som Folk viser deres Afdøde hernede. Her var mange Mennesker, og naar de forlod Kirkegaarden vendte de sig fromt imod Gravene og tog Hatten af. Og Militære gjorde stramt Honnør. Paa næsten alle Gravstenene var der et Slags Fotografi af den døde med en Slags Glasmasse foran, saa det kan taale alt Slags Vejr.

Nu er det snart Aften, og vi skal rejse til Neapel, saa vi maa hjem og gøre os rejseklar og spise inden vi forlader Rom. Neapel ligger 32 danske Mil sydligere end Rom, og vi glæder os meget til denne Tur, som skal vare to Døgn. Efter en god Rejse i Eksprestog med Spisewaggon og al mulig Komfort ankom vi til Neapel Kl. 11½ Søndag Aften den 17. Maj. Vi blev kørt fra Banegaarden til vore respektive Hoteller, og denne Biltur blev noget af en Oplevelse for os, thi aldrig har vi nogensinde før kørt saa stærkt, med en rasende Fart kørte vi gennem Byen. Vore Damer var helt sorteblaa paa Armene af Stød mod Karosseriet, og vi sad med Livet i Hænderne. Det var en længere Køretur, ca. seks Kilometer, og Gadebrolægningen er i denne By ikke i særlig god Stand, og derfor var det dobbelt galt med saadan en Fart. Der er nemlig ingen bestemte Køreregler i Italien, hvis nogen ser sin Fordel derved kører han ligesaa godt til venstre som til højre. Det er vel at mærke her i Neapel, at der køres med saa rasende Fart i Auto, det sydlandske Blod gør sig her gældende. Der var 7 Automobileer om at føre os til Hotellet, og den første Vogn, der var kørt uden om flere, sprang Vognstyrreren af, svingede med Hatten og raabte »Aha, Premier !« At disse Mennesker kørte Væddeløb med os opdagede vi altsaa, og det var med en vis Uhyggefølelse, vi hørte derpaa, for vore Vogne var lidt overbelastede, hvor der var Plads til fem Personer var vi seks eller syv, saa ved de mange Kurve og Sving var vi jo lidt angst for at Hjulene skulde bryde sammen, men det gik godt, og saa glemmes Frygten snart. Vi kørte flere Gange i Bil, og Farten var umaadelig stor der i Byen, men man maa sige, at det er dygtige Chauffører disse Sydlændinge, det er lige en Sport for dem. Vi boede paa Parkers Hotel, et 1. Kl.s Luksus, Hotel, baseret paa den store Turiststrøm, der gaar over denne By, særlig Amerikanere med deres Dollars, de kan boltre sig der. Vi havde et dejligt Værelse med Altan ud mod Bjergene, en glimrende Seng og Maden og Vinen var 1. Klasse helt igennem. Kun ca. 20 Meter fra vor Altan havde vi Bjergene, og paa Klippevæggen voksede der smukke røde Blomster, som forhøjede Skønhedsindtrykket meget, og Gaarden, som hørte til Hotellet, var indhugget i Bjerget som en Slags Grotte. Naar vi tænker paa de smukke røde Valmuer, som vi saa i Italien, glemmer man dem ikke, saa mørkerøde og dog saa straalende en Garve, som vakte vor dybeste Forundring, men det er Solen og det dejlige Klima, der giver dem denne særegne pragtfulde røde Glød. En praktisk Maade at faa billigt Vand paa er, naar en saadan Grotte bliver hugget ind i en Klippe som her i Hotellets Gaard, for der baner sig straks en lille rislende Flod af det herligste rene Vand, og her stod Pigerne og skyllede og vaskede Tøj, og Vandet risler ustandselig Dag og Nat, evig og altid.

Paa vort Værelse, der var paa 3. Sal, var der glasserede hvide Fliser med Mønster i, en underlig Ting - syntes man - til Gulvfliser, men det saa propert ud, det var altid blankt, men saa var der Løbere og Tæpper paa Gulvet, for ellers vilde det nok være lidt for glat at gaa paa. Trapperne var altid Marmor, det er jo ogsaa holdbart og propert, og saa er det jo ikke saa kostbart som hos os. Ligesaa sjældent det er at se en Marmortrappe hos os ligesaa sjældent er det at se en Trætrappe dernede, enten Marmor eller Fliser. Vort Værelses Numer var 107, og Møblerne var i Rokoko Stil. Trapperne benyttede vi sjældent,

det gik altid med Elevator, for naar den er der, benyttes den selvfølgelig ogsaa meget. Elevatoren betjener man selv.

Efter at have tilbragt en behagelig Nat stod vi op Kl. 6 Mandag Morgen den 18 Maj, for i Dag skulde vi sejle til Capri og se den blaa Grotte, og tidligt om Morgenen skulde vi afsted. Vejret var glimrende, saa vi kunde altsaa komme ind i Grotten, for naar det er uroligt Vejr kan man ikke komme derind, det er for farligt, og havde det været saaledes var vi blevene narrede for det saa meget omtalte og enestaaende Naturfænomen, som bliver omtalt hele Verden over. Altsaa begav vi os til Fods ned til Holdepladsen for at blive ført til Havnen, hvor Damperen laa. Og denne Morgentur igennem Neapel var uhyre morsom, for der oprulledes mangt et sydlandsk Gadeliv, som man sent vil glemme. Neapel er jo en stor By, men Orden for Gadefærdselen mangler her ganske, efter det vi er vant til her hjemme. For noget af det, der morede os mest, var, at Bønderne kom trækkende med Køerne og ligeledes med deres Geder, og Kalvene og Kiddene gik løse ved Siden af og saavel Køer som Kalve gik paa Fortovene, saa Folk maatte gaa ud paa Gaden for at komme forbi, og saa blev Køer og Geder bundne til Husene og Kunderne, Koner og Børn, kom med deres Flasker, og Manden malkede saa ned i Flasken, en ganske almindelig Ølflaske, og naar den var fuld betaltes der. Naar saa den ene Patte var tom fik Kalven Lov til at sutte den hel ren, og Manden begyndte paa den næste. Det morede vort Selskab meget at se en saadan Ordning paa Tingene, som jo ikke svarer til vore propre Foranstaltninger hjemme. Gederne maatte ogsaa aflevere deres Mælk paa samme mærkelige Maade. Jeg tænker mig, at Folk dernede er mistroiske, at de vil vide, om de faar Komælk eller Gedemælk, for at den ikke skal blive blandet og saa solgt for Komælk og ligeledes at den ikke fortyndes ved Hjælp af Vand eller andet. Her er ingen Dyrlægkontrol eller Pasteurisering eller Opvarmning af Mælken, alt gaar til paa den mest gammeldags Maade, man kan tænke sig. Æsler bliver brugt meget til Træk, og Lastdyr, og Stude bruges overalt paa Landet, der er sjældent at se en Hest for Plov eller Harve. De mægtige store velformede Horn, som saavel Køer som Stude har hernede, kender man saa udmærket fra Billeder og Landskaber og Gobeliner, og det er Virkelighed, ingenlunde overdrevet. Vogntransport bruges mest. Biler til Arbejdsbrug ses næsten aldrig, og Bilerne hernede var ikke Ford, altid Buick, Citroen, Italia og saadanne Mærker.

Vognene til Arbejdsbrug er alle tohjulede med mægtige store Hjul, og det er forbavsende saa meget der kan transporteres ad Gangen paa en saadan Vogn (det er stive Vogne uden Fjedre). Hestene og Æslerne, som trak Vognene, havde paa deres Compte Seletøj blanke Messing-, eller Nikkelprydelser med vajende kulørte Fjerduske paa, som man herhjemme ser paa Cirkushestene, og Bjælder eller Klokker paa, det ser spraglene men godt ud. Glimmer og Pragt staar til Højboards hernede, det var paa alle Vogne uden Undtagelse, selv om de kørte Mursten, Grus eller andet. Hestedroscherne er firehjulede og ligner vore gamle lave Droscher fra København, men Prydelsen paa Seletøjet er der alligevel.

Da vi ankom til Havnen laa den Damper, vi skulde med, langt ude, det var en stor Damper, og vi maatte færges ud til den i smaa Robaade, men der var mange, saa det gik hurtigt. Roerkarlene staar op med Front mod Stævnen. Herhjemme sidder der ned med Ryggen mod Stævnen. Men det er jo praktisk, for saa kan de se, hvor de kommer hen, for der er jo megen Trafik i Havnen.

Vi glider nu ud i det smukke Middelhav og Neapel tager sig prægtigt ud herfra, hvor man rigtig kan se, at Byen er bygget i Terrasseform opad Bjerget. I straalende Sol forlader vi Byen, og støt og majestætisk glider vi i det blaa Havvand med den ejendommelige bjergbeklædte Strandbred, og længe har vi ikke sejlet før vi ser Røgsejlen fra Vesuvs Krater, der staar saa herligt til den kornblaa Himmel, denne hvide og gule Røgsøjle og ikke - som man tænker sig - sort og ækel Røg. Evig og altid minder den Menneskene om sin Eksistens, synlig for en vid Kreds ved sin imponerende Højde.

Kl. 10²⁵ Form. anløb vi Sorrento, en Halvø, der ligger saa smukt udslynget i Havet. Og her rørte der sig et muntert Liv. Ca. 20 Robaade i forskellige Farver raabte og skreg i Munden paa hinanden for at anbefale de Hoteller, som de repræsenterede, og gestikulerede, for at man skulde tage med dem, det virkede meget oplivende. Der er ikke nogen Anløbsbro for saa stor en Damper, saa eventuelle Kunder hentes paa denne Maade i Land. Efter ca. 10 Minutters Forløb glider vi atter afsted. Paa Fordækket er der Musik, Klaver, Cello og Violiner, seks Mand forhøjer Nydelsen og

flere tager sig en Svingom, men moderne Dans naturligvis, de har erobret Verden, dem kommer man ikke udenom. Der synges og danses, og det herligste Landskab glider forbi en. Capri ligger som en Juvel i det smukke blaa Middelhav, og medens jeg skriver dette staar der nogle Damer ved Siden af, og de spørger mig, hvorledes jeg vil beskrive denne smukke blaa Farve, som Havet har, og jeg siger til dem, at det er jo den samme smukke blaa Farve, som Bing og Grøndahl har hjemme hos os, og det maatte de indrømme, at den Sammenligning var god. Husk vel paa, hvor betagende det virker paa Menneskene at se en saadan Havflade med den egenagtige Farve, som enhver vilde studse ved, selv om de aldrig havde hørt om Middelhavets blaa Vand. Himmelen er ligesaa blaa, de konkurrerer begge for at tage sig saa godt ud som muligt i Dag for de mange begejstrede Blikke. Men Vandet løb af med Sejren, for en blaa Himmel har vi jo heldigvis ogsaa hjemme hos os, men blaat Vand er jo noget nyt for os alle, der deltager i Turen. De mægtige Bjerge med de stejle Skrænter og med de mange Stenbrud, hvor de hvide Stenblokke bliver ført bort pr. Jernbane og de stejle Klippevægge er bevoksede med grønne Træer i Spalter og Revner, hvor der Tid efter anden samler sig noget Muld, som de saa maa klare sig med trods det haarde Underlag. Og i vor Kikkert, som flittigt blev brugt paa Turen, kunde vi jo trække gamle Ridder-, og Røverborge paa nært Hold, for det ser jo ud til at være umuligt at kunne entre op til dem, for paa de yderste og højeste Frontspidser af Bjergene ligger de som Ørnereder, utilnærmelige og solidt opmurede, som de er, og indtagende en stor Plads tænker man paa den Møje og Besvær, som det har forvoldt Menneskene at opføre disse store Borge og Fæstningsværker, som det jo egentlig er, naar man dengang ikke kendte den merkantile Kraft, men alt var Menneskestyrke og Hændernes Snille, som frembragte disse prægtige storslaaede Bygningsværker, men Konkurrencen spillede saa ogsaa paa en Maade sin Rolle der, for den ene Borgherre vilde jo overgaa den anden for at tiltvinge sig Magten, som jo i de Tider kun var Vaabnene, der var afgørende.

Kl. 11¹⁵ Form. anløb vi Capri og Kl. 12 Middag begyndte Indsejlingen til den blaa Grotte. Det foregaar i almindelige Robaade, Falderebstrappen bliver firet ned og en 10-12 Baade lægger en og en til og faar deres Menneskelast ombord. Der var kun fire a fem Passagerer i hver Baad, og ved Indsejlingen til Grotten maatte de bukke sig dybt ned for at komme igennem den snævre Aabning, som førte derind. Vilhelmine og jeg tog os et Par Sandvichs og en Flaske hvid Vin »Capri Tiberis«, thi vi var blevet lidt brødflove, og der er to Timer til vi skal spise til Middag. Og da vi havde faaet dette skrev vi en Masse Kort til alle vore derhjemme, for vi kunde nok regne ud, at det vilde være længe inden alle de Mennesker, der stod stuvet sammen her ved Falderebstrappen, kunde have været i Grotten og tilbage igen, saa vi gav os god Tid og kiggede ud engang imellem, men der blev ved at være Folk. Men da vi saa var færdige med vore Skrivelser og vi kom ud for at ville i Grotten, var Falderebstrappen hevet op og det var for sent, sagde vore Førere, vi skulde sejle tilbage til Capri og spise til Middag. Men det vilde vi ikke finde os i, for den blaa Grotte vilde vi se, og jeg raabte til Rokarlene at de skulde lægge til, vi skulde i Grotten. Jeg raabte det paa Tysk og sagde, at en skulde lægge til ved Siden af Skibet. Jeg selv gik i Lag med at sænke Falderebstrappen, og en af Baadene nærmede sig, og Matroserne paa Skibet, der kunde se at det var Alvor vi vilde i Grotten, hjalp mig saa med at sænke Broen. Vi entrede ned i Baaden og roede ind mod Grotten, men saa raaber Føreren, at Kaptajnen sagde, at vi ikke kunde vente længere, vi maatte komme op paa Skibet igen. Men jeg spurgte Roeren, hvor meget han skulde have for at ro os til Capri, og da han kunde tale Tysk kunde vi sagtens klare den. Han forlangte 20 Lire og det var jo ikke saa meget. Saa rejste jeg mig op i Baaden og raabte til Føreren, at de godt kunde sejle, vi skulde nok klare den. Trappen blev halet op og Damperen begyndte at glide. Folk stod paa Damperen og stirrede ængsteligt paa os, fordi vi blev derude. Naa, vi fik jo set Grotten allerbedst, for vi var ganske ene Baad derinde og ene to Passagerer, og vi havde et dejligt Syn over hele Grotten, for ellers var der 6-8 Baade derinde ad Gangen, og de tager jo megen Plads op derinde, saa den rigtige Farvepragt kommer ikke til sin fulde Ret, fordi de skygger paa Vandspejlet. Grotten er henrivende; storslaaet er det at se denne Farve paa Vandet og den rene Sandbund, og Klippegrotten over os er som belyst af bengalsk blaat Lys, og de uhyre store Drypstensdannelser tager sig ud som et Felandskab i Eventyret. Føreren jodlede og sang for os derinde. Og vi sang danske Sange derinde og det lød godt ved det fine Ekko, som var derinde. Jeg gav Vilhelmine

en Mønt til at spytte paa og saa kaste den i dette smukke Vand, en blank Mønt, sagde Føreren, ikke Kobber eller Jern, saa kan den ses paa Bunden, saa klart er Vandet, uagtet det nok skulde være sine fire a fem Meter dybt. Fisk kunde man ogsaa se dernede paa Bunden - det var et herligt Øjeblik for os begge, noget, som man aldrig vil glemme mere her i Livet.

Vi sejlede ud for at begive os til Capri, og denne Rotur langs med disse stejle Klippevægge var storartet, for Damperen maatte holde sig i tilbørlig Afstand fra disse, for de mange nedfaldne Klippeblokke gør jo, at det er umuligt for større Skibe at passere for nær. For det er store Ting, der er styrtet i Havet, Sten og Blokke som store antagelige Huse, men dette gør Turen for os endnu kønnere at ro imellem mægtige Natursten, og paa Klippevæggene saa vi at der voksede Palmer hist og her. Og hjemme, hvor man har sit Mas med at faa lidt Trivsel i Palmerne og saa her, hvor de vokser vildt paa Klippesiderne uden ret megen Muldjord under - saa kan man nok tænke sig, hvorledes Klimaet er her.

Vor Damper, som bragte os herud til den blaa Grotte, hed »Regina Elena«. Den kunde vi ikke se mere, den var kommet om bag Klippepynten, men det skænkede vi ikke en Tanke, for vor Rokarl sagde, at det kun vilde være en halv Time at ro til Capri, og han var ivrig efter at fortælle os om alt, hvad vi saa paa vor Rotur. Foruden den blaa Grotte er der mange andre Grotter, som vi rør forbi, de har hver sit Navn. »Champagne Grotten«, »Matrosen Grotten«, »Vesuv Grotten«, indeni Grotten var en Stendannelse, der lignede meget Vesuv Krater, »Fru Nicolade Grotten«, »Beriokle Grotten«. »Gaden mellem Dardanellerne« var to store Klippestykker, der havde lagt sig saaledes, at en Baad rigeligt kunde passere, og der vilde vi gerne igennem, og vi kom det ogsaa. Og alle de Borge og Slotsruiner vi saa fik vi ogsaa Navnene at vide paa. Inden vi skulde om Pynten og ind til Capri var der en dejlig Badeanstalt og vi spurgte om vi kunde faa os et Bad der. Ja, det kunde vi godt, det var offentligt, og vi saa Herrer og Damer ligge der og tage Solbad. Og det var vor Agt at gaa derhen inden Skibet sejlede, men Middagen tog for lang Tid, saa vi maatte nøjes med at soppe, for det var fristende fint Vand, man ikke kunde modstaa. Vort Hotel, hvor vi spiste paa i Capri, hed »Guissiana«, og man skulde transporteres op til det med Tandhjulsbane, og der var et godt Stykke at køre, det laa meget højt oppe. Og da vi kom til Banen, var der mange endnu af vort Rejseselskab, som endnu ikke var kommet op. Og deres Forbavselse blev stor, da vi kom, om hvorledes vi havde klaret den og hvorledes Roturen var forløbet, og de misundte os denne Tur, fordi den havde været saa rig paa Oplevelser, som de, der sejlede langt ude, ikke fik.

Og da vi kom i Banen og kørte op til Hotellet kørte vi igennem Haver, og her saa vi for første Gang modne store Appelsiner og Citroner paa Træerne. Det er vidunderlig smukt at se disse modne Frugter med disse to smukke Farver i det mørkegrønne Løv. Og Figentræer i Massevis, spiselige Kastanier og Mandeltræer. Det var første Gang vi saa modne Appelsiner og Citroner paa Træerne. Hele Vejen ned til Rom havde vi ikke set det, men Capri ligger ogsaa 32 danske Mil sydligere end Rom, saa herfra og længere mod Syd var disse Frugters Egne. Og saa fik vi ogsaa at vide, at Citroner og Appelsiner er toaarige Frugter, det vil altsaa sige, at blomstrer de i Aar saa bliver Frugterne halvstore til Vinteren kommer og saa sidder Vinteren over paa Træerne, og naar Sommeren kommer igen bliver de først modne.

Efter at have indtaget den udmærkede Middag paa »Guissiana« Hotel, hvor der var dækket til os alle paa en Gang ved smaa Borde. Den herlige Capri Vin fik vi først rigtig Smag paa her, senere forlangte vi altid den, hvor vi kom hen, man kunde faa den overalt i Italien, det være baade hvid og rød Capri, begge lige fortrinlige. Og da Desserten skulde serveres gik Tjenerne ud i Haven og plukkede Appelsiner til os alle. Hvor en saadan friskplukket Appelsin smager gør man sig intet Begreb om, skør at bide i og Saften saa vedevægende, at man sent vil glemme det. Der var ogsaa syltede Figener og »Nespoli«, som ogsaa var friskplukkede af Træerne. Det var ligeledes en toaarig Frugt, lignede noget en Blomme, gul med en ejendommelig Smag. Vi blev meget fortrolige med denne Frugt, saa vi spiste mange, og overalt fik man disse til Dessert. Druer var der ingen af. Druer og Apricoser, Ferskener og den Slags bliver først modne om Efteraaret, men Frugt og Vin er noget, der altid er staaende Ret efter hvert Maaltid hernede i Syden, og vi taalte det udmærket, Klimaet kræver den Slags Ting. Svære Kødspiser, fede Ting kendes ikke, alt er lette Æggespiser og Kalvekød, Macaroni Supper, og Nudler med Tomatpurre hører til alle staaende Menuer samt

Omelet med indbagt Grøntsager. Efter Middagen fik vi Mokka i Haven under de dejligste store Palmer og med vidunderlig Udsigt over Capri og Middelhavet, og her tog vi flere Fotografier med Palmer og de andre herlige Træer til Baggrund. Der var jo livligt i Haven, vi kunde ikke saadan løsrive os derfra lige med det samme. Hvad vi savnede var Sangfugle. Man hørte og saa næsten aldrig Fugle. Maager, som er saa typiske for vore Sejlture herhjemme, kendes ikke, og vore hjemlige Lærker hørtes aldrig, selv Graaspurve saas ikke, og vi troede denne Fugl var alle Vegne, men der tog vi Fejl.

Efter at være kommen ned med Banen igen skulde vi gøre nogle Indkøb af Erindringer fra denne smukke Ø, og det varede jo noget, for vi havde mange at købe til, og dette tog Tid, saa vi kunde ikke naa det før omtalte Bad. Kl. 5 Eftm. den 18. Maj sejlede vi fra Capri til Neapel med samme Damper, der havde bragt os hertil. Den laa og ventede derude medens vi var i Land. Og ombord paa Skibet tog vi os en Flaske italiensk Champagne »Cinzano Brut«, den kostede 30 Lire, og saa drak vi Torbens Skaal, hvis Fødselsdag det var i Dag, og som vi mindedes ved denne festlige Drik.

Efter at være kommet tilbage til Parkers Hotel i Neapel spiste vi til Aften. Og her blev vi enige med Direktør Michael Jensen og Frue om at gaa ud og se Neapel og tage en Biltur og køre med Sporvogn, for gaa i Seng var ikke noget for os. Vi vilde gerne se saa meget som muligt af denne herlige Stad, som man nok aldrig mere faar at se. Saa snart vi kom udenfor Hotellet stod der en ung Italienerinde og sang og to unge Mænd spillede Mandolin. Hun sang saa bedaarende smukt og det gjorde sig rigtigt i denne lune og stille Sommeraften. Vi gav dem en Lire, og nu kom Sporvognen, vi skulde med, hvorhen den kørte var os ligemeget, i skulde nok finde hjem igen. Og paa denne Sporvonstur fik vi rigtigt Livet at se i de smalle Gader, vi passerede. Butikkerne var aabne, og Seng var der ogsaa i Butikken. Dørene stod paa vid Gab. Der blev spist ved et Bord bagved Disken, nogle laa allerede i Sengen, andre sad paa Hug i Døren og røg Cigaretter, men hvad der ikke manglede i nogen Butik eller Stue, det var en Buste af Madonna med Jesusbarnet, der stod i en Nische i Muren, og friske Blomster var der altid lagt ved Foden. Og paa Gaderne var der meget ofte det samme i Nischer i Murene, for Maj Maaned er jo Jomfru Marias særlige Maaned, hvor der holdes mange Andagter og stille Messer for hende i Kirkerne, og her er øjensynlig megen opofrende Religiositet her i dette smukke maleriske Neapel, der jo faar et saa ejendomme, ligt Særpræg ved sine i Etager liggende Gader, grupperede smukt med Træer, saa det virker ikke som en Stenørken, men mere frisk og levende end andre Byer, man ser. Men Neapel har jo ogsaa Verdensry for sin Skønhed, men Bøgerne, vi har taget med hjem, kan bedst illustrere Idyllen, ingen Pen kan det. For som man siger: Det kan ej beskrives, det maa ses.

Ved de store Pladser og Torve stod vi af og besaa Statuer, Fontainer og Bygninger. Dante Søjlen saa vi ogsaa. Vi skulde - efter at have skiftet Sporvogn et Par Gange - hen at drikke Kaffe paa Byens fineste Restaurant »Hotel Lucia«. Damerne fik Iskaffe med Likør til, vi fik Cognac til. Der var ikke mere Koncert, den var holdt op, og Gæster var der ikke mange af, mest Officerer med Damer. Jeg tror, at det var sløje Tider for disse elegante Restaurationer med den store Betjening, sin Overdaadighed af Lys og mægtige Lokaler, men meget faa Kunder, og saaledes var det næsten over det hele.

Da vi kom ud igen skulde vi hen ved en af Gadekioskerne og have en rigtig italiensk Lemonsquath. Af en stor Isblok blev der med en særlig Høvl høvlet Is af til Glasset var halvt fuldt, saa blev Citroner vasket og skaaret over og presset ned i Glasset, og saa Sukker, og det smagte udmærket, særlig ved det, at til Skilt havde Kiosken en stor Citrongren med modne Frugter og grønne Blade ved, og Synet af dette forhøjede Nydelsen. Manden stod for Skænken, Konen sad og sov paa et Bord bagved, men hun vaagnede ved at høre vort umulige Italiensk, og det kunde for den Sags Skyld ogsaa godt faa en død Gris til at slaa Øjnene op. For Manden forstod ikke noget videre af, hvad vi sagde, og Konen vel nok slet intet, men nok om det, vi fik, hvad vi vilde, og det var Hovedsagen. Og saa gik vi en Tur paa Roma Gaden, den fineste Gade. Vi vilde have en Bil, der kunde køre os igennem Promenaden ved Golf og saa i det hele taget se Byen ved Lygte, skæret. Og vi fik en Bil, men Chaufføren kunde kun Italiensk, saa vi stod der og vilde forklare ham, at vi vilde køre rundt i hele Byen og paa de højeste Veje ude i Byens Udkant. Men saa kom der en Herre og spurgte paa Tysk, hvad vi vilde, og han agerede saa Tolke. Vi fik saa denne dejlige Køretur, det

var aldeles pragtfuldt at se dette Panorama ved Lys fra de højeste Terrasser, men vi havde ikke tænkt os, at det var saa mægtig en Omgang at køre i og omkring Byen. Tilsidst syntes vi, at vi kørte foruroligende langt. Og Vilhelmine og Fru Jensen sad saa smaat og spekulerede paa, at vi skulde udenfor Byen og plyndres. Og naar man har læst Bogen »Fra Piazza del Popolo« kunde det ogsaa godt tænkes, for den Herre, der kom og forklarede Chaufføren, hvor vi vilde hen, kunde jo udmærket have staaet i Ledtog med ham og i Fællesskab have gjort et Kup. Og vi kørte paa afsides liggende Bjergveje med en cementstøbt Kant, der var saa smal, at det var aldeles umuligt for en modgaaende Vogn at komme uden om, og det var store Strækninger, det drejede sig om, mange Kilometer, og det mærkelige var, at vi ikke saa en eneste Fodgænger eller kørende, det var fuldstændigt uddødt paa denne Tid af Døgnet. Men det var en mægtig Højde, og se denne Etage By ligner med sine mange Gader og Promenader et mægtigt Illuminations Prospekt.

Naa, Tiden løb, og vi kom atter ind hvor Sporvogne kørte, og det beroligede vore Damer betydeligt, men endnu var der et godt Stykke til vi naaede Parkers Hotel, og da vi endelig holdt var Kl. 1 Nat, og da vi skulde betale viste det sig at vi havde kørt 45 km, saa vi havde da gjort vort til, at vi fik saa meget som muligt af Neapel at se, denne naturskønne Plet, som vi sent vil glemme, med de mange morsomme Oplevelser, vi havde der.

Den 19. Maj Kl. 7½ Morgen kørte vi fra Hotellet efter at have indtaget vort Morgenmaaltid, og hver fik udleveret en lille fiks Pose med Frokost i, der var 2 Æg til hver, ½ Flaske Vin og Ost og Franskbrød og belagte Rundstykker. For i Dag skulde Turen gaa til Pompeji og Vesuv, hver Dag noget spændende og interessant, som holdt en i Aande, saa man kunde ikke mærke, at Søvn og Hvile var lidt sparsomt i denne Tid. Vejret var stadigvæk herligt. Zentam Station via Pompeji naaede vi, det var alm. Jernbanetog. Og saa skulde det foregaa med Tovbane op til Vesuv Krater, men der var kun to Vogne, saa det tog jo nogen Tid inden vi alle blev halet op. Og det gik meget stejlt, en 48 Gr.s Stigning. Naar man saa tilbage og nedad Banen tænkte man paa hvad det vilde sige at køre løbsk ned ad denne stejle Bane, men vi sad med Ryggen til Afgrunden, og det var kun de færreste, der saa sig tilbage, for hvem, der havde Tendens til Svimmelhed, skulde nok undgaa at se nedad.

Det begyndte at blive foruroligende koldt, Skyerne var under os, og hvilken enorm Mængde Lavaaske og Sten, der laa udgydt lige fra Bjergets Top og langt længere end til dets Fod. Ingen Plantevækst kunde trives i denne Lava, alt var brunsort og Øde i mange km Udstrækning. Og hvilken Kraft har der ikke været i disse Udbrud, naar man ser disse Klippe, stykker, der jo var røget i Luften som Smaasten, men sorte var Stenene, saa man kan tænke sig hvilken uhyre Varme, de har været udsat for. Den ene Side af Bjerget, hvor den meste Lava laa, var det, der begravede Pompeji, og paa den anden Side laa det, som havde begravet mange Huse og Landsbyer under det sidste store Udbrud 1906. Lavaen og Sten danner saa store Masser, at det kun var forholdsvis faa Mennesker, der blev fundne og kunde begravnes paa en Kirkegaard, som ligger dernede med en Kirke bygget paa selve Kirkegaarden. Hvor mange Mennesker og Dyr er ikke blevet begravet af glødende Lava og Sten, som nu ligger som et sort Ligklæde over hele Bjergsiden, talende manende til Menneskene om den uhyggelige Nabo Vesuv i Virkeligheden er. For der kan ikke være Tale om at grave noget ud af dette mægtige Lag, som dækker disse stakkels Mennesker til Tid og Evighed.

Vi nærmer os Toppen af Krateret, det vil sige saa langt Banen kan komme. Derhenne staar en muret Viadukt, og jeg spørger om, hvad det var. Jo, der gik Banen henover før, men nu er den dækket af Lava, den staar som et Slags Advarselssignal til Menneskene om ikke at blive for fortrolig med denne Naturkræfternes Herre. Det sidste Stykke maa tilbage, lægges til Fods ad pæne grusede Stier. Vi blev inddelt i Hold paa 6 til hver Fører, der skulde føre os til Kraterets Rand. Det var indfødte Førere, som udelukkende lever af denne Bestilling. Smuk var denne 20 Minutters Spadseretur i Sneglegang opad, den mægtige Udksigt, naar Skyerne gav Plads for et Kig nedad. Og vi hører nu den underjordiske Rullen lyde akkurat som Torden i det fjerne. Koldt er der heroppe og Kuldefornemmelser havde mange af vore Damer. Tordenen bliver kraftigere og kraftigere jo nærmere man kommer derop. Endelig - da vi passerede om en fremspringende Klippeblok stod vi Front mod dette imponerende Krater, dog paa en Afstand af 200 Meter, Og dette Syn var pragtfuldt i denne Sol, belysning, som var, medens vi var deroppe. Først kommer den underjordiske Rullen, som bliver kraftigere og

kraftigere og saa kommer Røgsøjlen op med et Stød ligesom naar et Lokomotiv sættes i Gang og de første Dampstød gaar op i Skorstenen. Men altsaa i en umaadelig større Grad. Og Røgen er gul som det lyse Rav, og i det stille Vejr danner de smukke Formationer, der knudrer og krøller sig op imod den blaa Himmel, og Belysningen fra Solen giver dette en pragtfuld Farve i flere Nuancer efterhaanden, som den stiger til Vejrs og bliver tyndere og tyndere for oven og den tykke Røg med den mørkere Farve holder sig ved Kraterets Aabning. Krateret ryger altid, men der er ca. 5 Minutter mellem hver Gang en Eksplosion foregaar. Og medens vi stod og saa derpaa med Kikkert kunde vi se smaa Sten falde ned igen igennem den gule Røg for efter denne Luftrejse er disse smaa Sten, som kommer op glødende, saa meget afkølet, at de bliver sorte og derfor kan skelnes, naar de falder igennem den gule Svovldamp. De Sten, som danner hele Kraterets store Kant, er svovlgule, og disse Sten kunde man købe af Førerne, som vover sig saa langt op, at de kan slaa dem løse med lange Stænger, saa de rasler ned, og saa sælger de dem for 1 Lire pr. Styk, og det er jo en god Forretning, for alle ønsker jo gerne en saadan Relikvi med hjem til Minde om det pragtfulde storslaede Naturfænomen med de underfulde Kræfter, der ikke lader sig undersøge i sit Indre af noget Menneske. Naturen beholder sin Hemmelighed indtil den engang bliver udbrændt, men det kan jo godt vare flere Tusinde Aar. Det er ligeledes en lukket Bog for os videbegærlige Mennesker, ingen kan udregne Tiden hverken for dens store Udbrud, der begraver og udsletter alt for os smaa Mennesker, eller naar det er udbrændt. Men det viser sig, at dette Krater synker lidt efter lidt Aar efter Aar, men der er ogsaa en Højde at tage af, saa det kan forslaa noget. Den Herre, som blev sat til at arrangere denne Tur, var Italiener, men talte og forklarede alt paa Tysk. Vi sad i samme Kupe som ham, og han spurgte Vilhelmine, om jeg var Journalist, og til hvilket Blad jeg skrev, for jeg noterede jo stadigt flittigt. Han fortalte os, at han var 12 Aar gammel i 1906, da det sidste store Udbrud fandt Sted. Det var mørkt i to Dage, Solen var helt blændet, og Kirkerne var fyldte af ængstende Mennesker, der i Bod og Anger knælede, troede at den yderste Dag var kommen. Og det var den jo ogsaa for mange Mennesker. Og selv i Neapel, der ligger et godt Stykke fra Vesuv, faldt der Sten ned, saaledes at Folk gik paa Gaden med en Pude paa Hovedet for at afværge Stenregnen. Og derfor tror jeg ogsaa, at i Neapel og omkring Vesuv er Folk ualmindelig religiøse, og den katolske Tro er her særlig udpræget, for de ved ikke hvad Dag eller Time en Katastrofe kan indtræffe igen. Man skulde ikke tro, at Folk vilde bo i Nærheden af saadan en lunefuld Herre, men der er mange Huse og Landsbyer ved Foden og paa Siderne af Bjerget. Jorden er jo frugtbar dernede, og saa lokker den Menneskene til sig paa denne Maade. Der er 1200 Meter op til Vesuv Krater. Og jeg har glemt at bemærke, at der ved Jernbanestationen, hvor Tovbanen begyndte, kunde man laane Pelse til at tage paa derop, saa koldt er der oppe ved det evige Ildkrater. Ja, Naturens Luner og Kræfter er underfulde paa vor lille Jord. Men ved saadanne Oplevelser, som vi havde paa Vesuv, sættes ens Stemning til Eftertænkksomhed over Menneskenes Lidenhed og Ubehjælpssomhed overfor Naturkræfternes underfulde Spil.

Atter skulde vi igen nedad, og ved en af disse Bjergstationer, hvor vi gjorde Holdt, var der en Lirekassemand, hvis Kasse havde Toner som et Klaver, det lød smukt. Folk var henrykte, og han spillede Stykker, som vi kunde synge med, for Eksempel: »Jeg ved en anden Sol, der brænder«, »Santa Lucia« o. s. v. Der blev klappet og raabt Bravo. Men han brød sig ikke saa meget om Hyldest. Det var mærmere Smaapengene, han regnede med, og det var ikke saa lidt det gav at spille et Kvarter for begejstrede Turister, som i deres Glæde rus er meget rundhaandede. Og Italienerne forstaar at udnytte Mulighederne af Turisterne for paa en nem Maade at faa en Tjans, for alt for megen Anstrængelse for at tjene Føden ligger ikke saa meget for dem. Naa, vi glider videre, og nu kan vi begynde at mærke, at det bliver varmere og varmere, jo længere vi kommer nedad Bjerget. Kl. 11 spiste vi Frokost paa en Bjergstation »Terovia & Furukolan«, og her var der ogsaa Cither og Sang, men den Urenhed, som hersker hernede i Syden, gør meget til, at Madlysten ikke er saa stor. Men Vinen er god, og den lader vi vederfare Retfærdighed.

Kl. 12 Form. kørte vi videre til »Vesuviana« og »Fergliogana« og videre til Pompeji for at se noget af det ødelæggelsens Værk, som Vesuv troede den havde gemt saa godt, at det aldrig mere skulde blive synligt for Menneskene. Og dette Arbejde, som er gjort her for at faa Pompeji for Dagslyset, er ganske forbløffende. Denne Vandring i denne uddøde By var meget trættende, men

tillige uhyre interessant, for som disse gamle Romere dog har bygget imponerende og smukt med deres Søjler, Hvælvinger og de herligste Mosaikgulve i Hundredevis, alle med forskellige Ornamentter. Det eneste, der har været noget primitivt, er deres Gader, som er meget smalle og belagt med mægtig store Granitsten. Fortovene ligger $\frac{1}{3}$ Meter højere end Gaden, og mange Steder ligger der tre store Sten tværs over Gaden kun med en lille Afstand imellem. Og den skulde have været for, at naar det var Regnvejr kunde de gaa fra Sten til Sten tørskoet over til den anden Side af Gaden. Men tillige var de praktiske naar Folk skulde op i deres Vogne. For det var jo tohjulede Vogne, de brugte, og Hjulene var temmelig høje, og saa gik Hjulene imellem Stenene, og saa var der ikke saa højt at træde op for disse fornemme Romere. Det var forbavsende at se som der var slidt Hjulspor i disse store Brosten, dybe Furer. Al Ting ligger urørt siden det blev gravet ud, intet er blevet flyttet. Der er mange Gader, som alle for Katalogets Skyld er nummererede med Romertal, for at Folk kan finde rundt selv. Vi havde jo Fører med, men ellers er der megen Kontrol med uniformerede Førere, som tillige passer paa, at Folk ikke piller noget af Vægge eller Gulve til at tage med hjem som Relikvier. Man kan umuligt beskrive hvor storslaaet et Arbejde det har været at grave alt dette ud. Og hvilken Forsigtighed der skulde til for ikke at spolere f.Eks. saadanne Ting som Vægmalier, som der findes mange af, og som er saa velbevarede, at man udmærket kan se, hvad det skal forestille. Jagt med Pile og Hunde samt Hjorte var det væsentligste, der interesserede dem stærkest. Der var ogsaa Teatre, hvor der blev fundne udmærkede Gibsmasker til Skue, spillerne, og det var udmærket udført. Romerske Bade var der ogsaa, baade til varmt og koldt Vand og Marmorfliser og Bænke af Marmor, hvor de kunde sidde, naar de tog Dampbade. Man skulde ellers mene, at det var noget koldt at sidde paa, men de har nok haft Dyreskind at sidde paa. Centralvarme har de ogsaa haft, men ikke i Jernledninger, som vi har det, men i murede Kanaler. Man kunde følge disse fra Fyret og rundt i de forskellige Baderum. Disse gamle Ruiner har været fyrstelige Boliger, og Gaarden var i Midten af Bygningskomplekset med Springvand i Midten og saa grupperet med Blomsterrabatter og en Søjlegang rundt om Gaarden. En Slags Svalegang, hvor de kunde forfriske sig efter deres større Fester. En mægtig Tempelplads med Sokkel til deres Afguder ses endnu, og for Enden en Stentrappe saa stor, at 100 Mennesker godt kan gaa ved Siden af hinanden derop paa en Gang. Og Søjler af mægtige Dimensioner over hele Pladsen. Vi blev alle fotograferede paa denne Trappe. Der er et Museum med Ting, der er fundne ved Udgravningerne. Og i store Glasmontre ser man Mænd og Kvinder og Hunde i den Stilling, de har indtaget i Døden. Og hvorledes dette er lavet var meget interessant, for naar de ved Udgravningen stødte paa et saadant Hulrum, blev der lavet et lille Hul, og igennem Aabningen blev der saa hældt tyndt udrørt Gibs ned. Og naar den var styrknet og haard blev den forsigtigt udgravet - og saa havde de Stillingen, som de havde fundet Døden i. Og i Gibsstøbningen, som alle var omhyggeligt gemt i Glasmontre, kunde man se f. Eks. Hovedskallen og Tænderne, alt andet var jo smuldret bort, og man kunde se paa Haarfletningen, om det var en Kvinde, for Jorden havde dannet et korrekt Hulrum, som var en glimrende Støbeform, der kunde vise Efterslægterne, i hvilken Stilling, de havde fundet Døden under den glødende Lava. Og vi saa et Bageri, Ovnhvælvingen havde kunnet holde for det umaadelige Tryk og staar hel endnu, og Stenkværnen, som de har brugt til at male Sæden med, var der ogsaa, det var to halvkugleformede Sten med et rundt Hul foroven til at lade Sæden løbe ned imellem Stenene. Og saa en lang Stang igennem den øverste Sten, hvor en Mand paa hver Side kunde gaa rundt, og paa denne besværlige Maade har de fremstillet Melet. Men det var ogsaa det legemlige Arbejde, der dengang blev udnyttet til det yderste ved Hjælp af gode Piske og Slaver. Køkkener med Ildsteder og Kogekar var der ogsaa, alt kunde forfølges til Enkelthederne. Og de mange Templer, Merkur Templet, Apollo Templet og flere taler deres tavse Sprog om den smukke stilfulde Pragt, som dog alligeved ved sin Storhed ikke virkede klodset, men fint afstemt i alle Enkeltheder. Amfiteatret med sine Stenbænke, der kunde rumme 5000 Siddepladser paa sin cirkelrunde etageliggende Stenbænke. De fornemme Romere havde de seks første Rækker nærmest Arenaen, saa en lav Ringmur og saa nogle og tredive til de almindelige Tilskuere, saa man kan nok tænke sig hvor stor Byen har været, naar der blev opført saa imponerende Teaterbygninger til dens Indbyggere. Og saa var der ogsaa det »Store Teater« til Skuespilkunst. Det var ogsaa bygget i Etager, ligeledes af Sten, men i Halvcirkel, den anden halve Cirkel var Scenen.

Vi gaar videre ad Fortuna Gaden, hvis Længde er stor, og paa Gaderne var hist og her murede Brønde - Datidens Vandforsyning. Og vi kommer forbi Gladiatorernes Kaserner og »Basilika«, som er meget storslaaet, men kan ses i vor Bog over Pompeji. hvor alle Prospekter findes. Man kan ikke blive færdige, hvis hvert enkelt Sted skulde beskrives. Men de Fresko Malerier, som vi saa mange Steder, vidner om god og smagfuld Kunst. Ligeledes deres Broncelysestager, Krukker og Marmorarbejder, som er draget frem i store Mængder, er kunstnerisk Haandarbejde, som er værd at se for nulevende Slægter. Pompeji blev ødelagt 79 Aar efter Kristi Fødsel, saa det er et pænt Stykke Tid siden. Men inden vi forlader disse Minder fanger vort Blik Vesuvs Røgsøjle i det fjerne, og man tænker uvilkaarligt paa, hvad denne Vulkan har paa sin Samvittighed, og hvad den i Fremtiden kan finde paa ved sine Kraftudgydelser og hvad der saa vil blive det næste, for dens Kræfter synes jo ikke at ville faa Ende. Atter er vi i Toget, og ved en Station gøres Holdt for at indtage et Maaltid af vor medbragte Mad. Byen laa fem Minutters Gang fra Stationen. Og vi foretrak at gaa derhen, hvor der var en Restauration paa Hjørnet af Byens Torv. Og det var morsomt. Vi sad foran Restaurationen i det frie og spiste for at nyde Gadelivet. Der kommer et Ligtog styrende over mod Kirken, der var paa den anden Side af Torvet. Først kommer Præsten i sit flotte Ornat med det gyldne Krucifiks foran Rustvognen. Kisten er bar, Buketter er bundet fast rundt omkring paa Vognen. Kranse bruges ikke her. Præsten beder stadig Bønner sammen med Følget. Følget er her noget af det kosteligste, i laset og beskidt Arbejdstøj og Børnene barbenede og med beskidt Tøj og Ansigtet i samme Forfatning, udgjorde de et ejendommeligt Følge, vi ikke er vant til at se hjemme.

Vi spiste vor Mad og fik Vin til, vi sad ved Gaden sammen med et Selskab af vore egne, og saa kom der en Sværm af Børn, nogle farlige Lazaroner og gamle Koner og tiggede. De løb helt op, hvor vi sad, og naar Tjeneren kom løb de ned igen, men naar en af Selskabet blot vendte Ryggen til tog de vore Glas og tømte til Bunden. En af Damerne stod og røg Cigar, og Cigaren blev nappet ud af Haanden paa hende, og en Purk havde taget sig et Par Drag. Saa vilde de give hende Cigaren igen, men saa fik de selvfølgelig Lov at beholde den, det havde de jo ogsaa regnet ud. Vore Hatte og Stokke, Tasker og lignende gemte de under Stolene for at vi skulde glemme det, vi var omsværmet som af sultne Ulve. Madresterne fik hurtigt Ben at gaa paa. Morsomt var det at se, da en af Selskabet tog en Haandfuld Kobbermønter og kastede i Grams til Afsked. Hvilket Slagsmaal og Spektakel der var om at kapre et Par Øre. Det var storartet Gadeliv, rigtig sydlandsk.

Efter at være kommet tilbage til Neapel skulde vi med Eksprestog til Rom. Der var Spisevogn i Toget og vi spiste der i Hold og fik en glimrende Middag, og den Servering var enestaaende hurtig, Tjeneren delte selv ud paa vore Talerkener, og i den mægtige Fart, vi kørte, var det ikke saadan at ramme Talerkernerne, og saa snart vi havde spist den ene Ret blev der med en Fart serveret den næste, alt gik med Iltogsfart.

Kl. 11¹⁰ Aften naaede vi Rom igen. Onsdag den 20. Maj om Morgenen kørte vi til Vatikanets Samlinger. Og der var Kunstskatte i disse enorme Bygninger, som man godt kunde være Maaneder om at se, men alt skulde gaa hurtigt, og den Masse Fremmede - Franskmand, Portugisere, Tyskere - alle i store Kolonner med Fører, gjorde, at der var megen Trængsel. For Eksempel i det Sixtinske Kapel, der er i en Kælder, hvor Trapperne ikke var saa brede, var der næsten umuligt at komme frem. Men vi kom da igennem og opholdt os en Times Tid dernede. »Den yderste Dag«, der er malet paa Kapellets ene Endevæg, er over Legemsstørrelse og ca. 15 Meter højt og 10 Meter bredt. Michelangelo var 4 Aar om at male dette ene Billede. »Overgangen over det røde Hav« af Piero di Cosimo, »Bjergprædiken« af Cosimo Rosella, »Det sidste Aften, maaltid« »Nadveren« af Cosimo Rosella og disse mange originale Kunstværker er mægtige Malerier, der findes ingen Kopier, alt er Originaler. Men af Michelangelo er der dog flest. Bogen over Malerierne, som vi har med, kan bedre tale med om Kunsten. Skulpturer, Sarkofager og Bibler i Guld, og Sølv, bind - en Rigdom samlet sammen fra hele Verden er i disse Kunstsale gemte for stedse og kan ikke erhverves af nogen Nation eller Menneske. Det er Gaver, som er forærede til de mange Paver, der har været, og saa af den Grund aldrig kan foræres eller testamenteres bort. Derfor er der en Rigdom af Skatte, som er gemte i denne Verdens største Bygning, som Peterskirken og Vatikanet er.

Om Eftermiddagen skulde vi i Katakomberne, de ligger ca. 4 km udenfor Roms Mure. Der blev vi kørt hen i Biler. Før vi naaede Katakomberne var der en lille Kirke, som skulde beses, der var bl.a. en

Marmortavle paa Gulvet, som der var Jerngitter over, og her knælede Munke, Præster og Katolikker ned og kyssede Stenen og gned deres Rosenkrans i Betagethed og Ydmyghed, for paa denne Sten havde Kristus og Paulus staaet. Men vi fik ogsaa at vide, at denne Marmorsten var en Efterligning, for den rigtige Sten var opslidt af Pilgrimmene, som i Hundrede Tusindvis har valfartet til dette Sted og gnedet deres Rosenkrans derpaa. Vi kørte videre til Katakombene. Der holdt et Utal af Biler, og det var vanskeligt at faa dem anbragt i Ventetiden, til vi kom tilbage igen. For Pilgrimmene var ogsaa her mangfoldige. Ved Nedgangen fik hver et tyndt Voksllys med, det kostede en Lire. Forunderligt saa dette lange Tog tog sig ud, hver med sit lille brændende Lys i Haanden i disse mørke underjordiske Gange, som dannede en hel lille By under Jorden. Og tænke sig hvilke Lidelser disse kristne Mennesker har maattet gennemgaa ved at leve her nede, skjult for Omverdenen. Indhugget i Murerne saa man disse Gravpladser, som lige passede til en Kiste. Men Skeletter og den Slags Ting saas ikke. Alt det, man havde forestillet sig var dernede, er blevet fjernet, for disse Martyrers Benrester er bleven brugte til at bygge Altre over i katolske Kirker rundt omkring i Landet. Kun et Sted saa man den hellige Cecilie ligge udmejslet i Marmor i den Stilling, hun blev fundet dræbt, og der blev holdt Messe ved hendes Mindesmærke. Over 20,000 Mennesker har der levet og er blevne begravede i dette underjordiske Mørke. Der, hvor Cecilie blev fundet med 3 Knivstik i Halsen, er bleven rejst en Kirke med hendes Navn til Minde om hende.

Det var en interessant Biltur her uden for Roms gamle Mure. Vi kørte igen forbi Colosseum, den gamle Pyramide og Obelisk. Om Aftenen gik Vilhelmine og jeg alene hen og spiste til Aften paa Restauranten Torino, hvor der var Koncert, for at se, hvorledes Livet rører sig om Aftenen, men der var ikke noget særligt ved det sent paa Aftenen, Folk gaar tidligt til Ro hernede.

Torsdag den 21. Maj, Kristi Himmelfartsdag, Kl. 5 Morgen, var vi oppe, for i Dag skulde vi for anden Gang gøre et Forsøg paa at komme ind i Peterskirken og faa en god Plads. Vi havde faaet vore Billetter til Kirken, der var en tysk Helgen, der skulde kanoniseres i Dag, og de 15,000 Tyskere, som var kommet fra Rhinprovinserne, kunde man nok tænke sig vilde fylde godt. Derfor fulgte vi ikke Trop med vort Rejseselskab, men søgte at faa en Drosche til at køre til Kirken, for de andre skulde med Sporvogn, og de var næsten alle saa overfyldt, at det var besværligt for dem at komme med. Vi fandt en Drosche i en Sidegade. Klokken var dengang 6¹/₂ Morgen, for man skulde være der mindst to a tre Timer før Tiden for at komme ind og faa en nogenlunde Plads. Droschekusken forstod at forlange noget for det - han vilde have 40 Lire for at køre os derhen. Jeg vilde betale efter Taksameteret, men det vilde han ikke. Hvis vi ikke vilde køre med kunde vi lade være. Der var nok, der ønskede Vogn en saadan Morgen. Vi tog den, men da vi holdt ved Kirken viste Taksameteret kun 8 Lire og 30. Saa vi blev trukket godt op ved denne Lejlighed.

Vi kom i Kirken og fik en god Plads, men vi maatte staa op, der er næsten ingen Siddepladser, og det vilde jo vare en ca. 2 Timer inden Gudstjenesten begyndte. Der var nogle Damer og Herrer af vort Selskab, som havde en Klapstol med, og den skiftedes vi til at sidde paa. Men der var nok at se paa i det mægtige Kirkerum, saa Tiden blev ikke saa lang for os. Endelig kom det lange Tog med Krucifiks og Guld- og Sølvbannere, Kardinaler og Biskopper samt Præster hver for sig imellem Bannerne og alle i Galla, Pavens Garde med Hellebarder og Ordens Festmarschallerne og Militære, en mægtig Procession, og aldeles lydløst glider Toget langsomt og andægtigt hen over Peterskirkens Marmorfliser.

Og nu bliver der Røre i Menigheden, som talte ca. 50,000 Mennesker, for i Døraabningen saa man Banneret med den kanoniserede Helgen. Langsomt og fornemt glider det lange afvekslende og pragtfulde Tog op imod Højalteret. Pludselig lyder der kraftig Hornmusik, og Paven bliver baaret i sin Bærestol højt over Forsamlingen. Paven var klædt i hvidt og sad under en smuk Baldakin og uddelte Velsignelsen til højre og venstre - med tre Fingre og en Hovedbøjning henholdsvis til højre og venstre. Der blev raabt Hurra og Leve Paven paa mange Tungemaal og klappet i Hænderne af Begejstring, en Jubel, der i sin Mangfoldighed, blandet med Hornorkester og Klapsalver, var ganske enorm. For det store Øjeblik, som for mange Pilgrimme langvejs fra, der har sparet og nægtet sig selv meget i mange Maader for at kunne naa dette Maal, som havde været deres Længsel i lange Tider i Forvejen, var sket Fyldest, og nu, da den hellige Fader, Guds Statsholder paa Jorden, udgød sin Velsignelse over de forventningsfulde Hjerter, udøste de deres Begejstring paa alle Maader, og man

kunde læse i mange af de Ansigter, man stod ved Siden af, den Spænding og det Oprør, der var i deres Indre i det gribende Øjeblik, der oprulledes for deres Blik.

Efter at Toget var forsvundet bag ved det prægtige Højalter gjorde vi Forsøg paa at komme nærmere op mod det, men det var forgæves. Vi forlod Peterskirken i det fænomenale Lyshav og Prismelampetter i mange Tusinder af Lys. Alt, hvad i det hele taget kunde præsteres af Lys og Pragt, var til Stede paa denne store Højtidsdag, og det var uhyre smukt i saa mægtigt et Rum, som denne Kirke er.

I den nærmeste Restaurant fik vi noget at spise, for Klokken var bleven elleve, og det var jo længe at gaa uden at faa synderlig Mad. Jeg havde nu forsynet mig med noget Franskbrød med Smør paa og en lille Flaske Cognac, som styrkede godt, naar man følte Trang til Mad. Og der var mange, der bar sig ad paa samme Maade, for ellers bliver man lidt daarlig i saadan et Menneskehav.

Om Eftermiddagen Kl. 3 aflagde vi Besøg i Kirken »Sct. Maria Magiora«, vi tog derhen alene, det er mest stemningsfuldt at besøge Kirker uden for mange Mennesker. Denne Kirke er en af de prægtigste i Rom. Kirken er bygget i Korsform, Og foruden det prægtige Højalter findes der en Mængde, Sidealtre, og der var foruden den evige Lampe Lys ved dem alle i alle de Kirker, som Pilgrimmene skal besøge. Og naar der var noget, vi vilde spørge om, blev der hentet en Munk eller Præst, som var det tyske Sprog mægtigt. Højalteret var indbygget i det herligste indlagte Marmor, og under Højalteret var et mindre Alter, alt var Mosaik og Marmorkunstværk her, nede ved dette Alter. Og de mægtige store slebne Marmor, søjler, der bærer Hvælvingerne, forhøjede Nydelsen meget ved sin tavse Fornemhed.

Vi tog nu en Hestedrosche, for det gaar ikke saa stærkt, og saa faar man Tid at se de mange imponerende Kunstbygningsværker. Vi kørte forbi »Ponte E Kastel S. Angelo« med den dejlige Bro over til Castellet og meget andet smukt, som Bogen over Rom viser, for hvis man skulde uddybe sig i alle Enkeltheder, blev man aldrig færdig. Kirken »Scala Santa« besøgte vi ogsaa. Vi lod hver Gang Droschen køre og tog en ny, for det blev billigere end at give Ventepenge. Og vi kom til »San Paulikirken«, denne smagfulde Stil med den mægtige Søjlegang foran Kirken, og efter at have set Kirken gik vi i den herligste Klosterhave, som laa bagved, men man kunde godt komme derud fra Kirken ad en firkantet søjlebesat Kolonade med Palmegrupper og Fontaine i Midten. Og »Sct. Giovanni« Kirke med sin ægyptiske Obelisk paa Pladsen foran Kirken. I denne Kirke var der mægtige store Marmorfigurer langs Midterskibet.

Kl. 5 Eftm. kørte til til »Montepincio«, den herlige Palmehave med Cypresse Alleer og Springvande rundt omkring i Parken. Den ligger umaadelig højt, og herfra var den prægtigste Udsigt over hele Rom med sine mange Hundrede Kirker foruden andre storslaaede Bygningsværker. Vejret var glimrende, og Byernes By tog sig storartet ud med sine mægtige Bjerge i Baggrunden. Dette er nemlig en af Roms store Seværdigheder, og den er værd at lægge Mærke til. Vi spadserede længe der og tog ogsaa Billeder derfra, men det er saa storslaaet, saa et Fotografiapparat ikke kan spænde over ret meget af det.

Paa Hjemvejen kørte vi over »Piazza del Popolo« med den smukke Obelisk og den store Vandkumme forneden med de fire Løver, der stadig udspyer Vand i Kummen. Rom er uhyre rig paa Vand, som det faar fra Bjergene, og disse mange Kaskader og Springvand tager sig godt ud og liver meget op paa de Indtryk, man faar af Rom.

Der ligger to Kirker, en paa hver Side af den Gade, vi skal køre nedad. Men vi har forøvrigt været paa den Plads mange Gange, for der kunde man købe danske Aviser, saa den blev tidt besøgt af vore Rejsefæller.

Politiet hernede i Italien er nogle drabelige Herrer at se paa. Men de stikker ikke ret dybt i den Gerning, hvori de skulde virke, det har vi saa tidt set Eksempler paa. Deres Uniform er blaat Kjolesæt med Nikkelknapper, Sabel og trekantet Napolionshatte, garneret med Sølvsnore og Revolver i Læderhylster, nogle Maskeradefigurer ligner de.

Fredag den 22. Maj, Kl. 7 Morgen, var Moder til Messe i de blaa Søstres Kirke. Det var en herlig Sang disse 48 blaa Søstre præsterede, de sad alle bag et Jerngitter foran Højaltet, og de sad saa stille som var de mejslet i Sten. Naar de vendte Front til Menigheden var de tilslørede. Læge Stymer

havde anvist os denne smukke Kirke, og den laa ikke ret langt fra, hvor vi boede, saa vi var flere Gange derinde og høre dem synge.

I Dag Kl. 9 skulde vi til Audiens hos Paven. Da vi ankom til Kirken skulde vi ind ad en Sidefløj, men først skulde vi se det sixtinske Kapel og Vatikanets Samlinger. Vi havde set det en Gang, men to Gange er ikke for meget, for det er storslaaet. Da endelig Tiden kom, da vi skulde til Audiens, blev vi ført op ad mange brede Trapper, Damerne for sig og Herrerne for sig, og et mægtigt Tæppe blev trukket til Side, og vi troede, at nu skulde det foregaa, men der var mange forskellige Haller, der alle sluttede med dette store Forhæng, men tilsidst kom vi ind i en mægtig stor Sal, hvor der kun var Stole langs Væggen, og der var udelukkende Malerier, malet paa selve Væggen. Den pavelige Garde i deres maleriske gamle Dragter holdt Vagt ved Indgangen, og pavelige Tjenere i røde Fløjlsdragter sørgede for, at vi alle fik Siddepladser. Men vi maatte vente her 1^{1/2} Time inden Paven kom. Den stakkels Mand, hvor maa det dog være en anstrængende Tid dette Pilgrimsaar med alle disse Audienser og store Kirkefester, som der er hele dette Aar.

Vi havde faaet disse Instrukser, at naar Paven kom skulde vi alle knæle paa Gulvet. Paven vilde gaa rundt og tage hver enkelt i Haanden, og vi skulde saa kysse hans Ring, og vi var over fire Hundrede, saa det var en stor Omgang.

Endelig kom Paven - helt i hvidt - fulgt af de nordiske Landes Gesandter og Biskopper og et Par Gardister. Paven havde et uhyre vindende Væsen, og der var en stilfuld Højtidelighed over det hele. Paven underholdt sig med flere, som Biskop Brems, der gik ved hans Side, gjorde ham opmærksom paa, hvem det var. Efter Paven kom en af Tjenerne med en Sølvmonet med Pavens Billede til hver til Erindring om Audiensen. Til Slut holdt Paven en Tale i Tronsalen, hvor vi alle var inde. Biskop Brems oversatte saa Talen bagefter paa Dansk, og det gjorde et gribende Indtryk paa os alle. Dermed var det Slut, men inden Paven forlod Salen fik han ni kraftige Hurraraab, som han smilende modtog, og den store Spænding var forbi og vi forlod dette fornemme Sted, thi ingen Kejser eller Konge kan have større Herligheder og Pragt og Tjener, skab end der var her i Vatikanet.

Man kalder Paven for Fangen i Vatikanet, men han er ikke til at beklage, over 1000 Værelser og den dejlige store Have, der hører til, staar til hans Raadighed, saa han føler sig ikke som Fange. Men snarere som en Hersker over Menneskene ved den store Udbredelse, den katolske Tro har i hele Verden.

Om Aftenen var vi henne og høre Concert i Restaurant »Genova«, som ligger paa Piazza Deli Escha. Vi fik Wienersnitzel og herlig Vin til. Ude paa Pladsen var der et mægtigt Springvand, og saa det brogede Folkeliv, der rørte sig neden, for vore Pladser, vi sad nemlig paa en Terrasse, hvor man rigtig kunde nyde Udsigten.

Lørdag den 23. Maj skulde vi alene tage til Tivoli. Man skal ikke tro, at Tivoli er et Forlystelsessted. Det er et naturskønt Sted, hvor de smukke Vandfald styrter brusende ned ad de stejle Bjergskraaninger. Vi tog fra Rom om Morgenen Kl. 9, og efter 2 Timers Jernbanefart kommer vi til vort Bestemmelsessted Tivoli. Der holdt mange Droscher, som tilraabte os om at køre med dem. Og vi kunde nok forstaa, at i dette Bjergland kom vi ikke langt, hvis vi skulde gaa. Vi spurgte saa en om Prisen, og han viste sin autoriserede Priskurant frem, om hvad vi vilde se. Og vi var kommet for at se det hele, saa kostede det 60 Lire. Men den Køretur varede ogsaa hele Dagen, og han holdt og viste os alt og ventede udenfor, medens vi var inde at spise til Middag. Saa vi fik uhyre meget at se. Tivoli ligger paa et Bjerg, og her er saa herlige Vandfald, der tager sig prægtigt ud. »Cascatelle« er det største, her styrter Vandet 120 Meter ned imellem de skovbevoksede Skrænter, hvid som det reneste Sne, Skumsprøjtet ligner Damp, saa for, pisket er Vandet. Ved »Grogoriano« er der to store Vandfald lige ved Siden af hinanden. Og saa Tempelruinerne rundt om, kring gør det til en Naturpragt, som ved sin Ejendommelighed ligner et helt Felandskab. Her har Naturen ødslet med sine Skønheder. »Sybilles Tempel« »Villa de Este« er de smukkeste Steder.

Efter at have set det spiser vi til Middag. Lige udenfor Vinduet, hvor vi spiser, ligger Sybille Templet, saa vi er midt i Æventyrets Land. Medens vi spiste blev vi enige om, at vi ogsaa skulde se »Hadrians Villa«. Den ligger 8 km fra Tivoli, og vi havde jo Vognen, der kunde køre os derhen. Men inden vi forlader Tivoli skal vi se det rigtige italienske Folkeliv, der er i disse smalle Gader,

Æseldriverne, Koner med Spande paa Hovedet, Børnene hænger bag i Vognen og tigger, de kan jo se, det er Turister, og det er en medfødt Skavank hos dette

Folk, ligefra Børn til gamle Folk - alle tigger. Børnene kommer lige fra Skolen, og det er morsomt at se dette sydlandske Særpræg, som gør dem saa vidt forskellige fra vore Børn her, hjemme. Smukke Børn med deres sorte krusede Haar og de mørkebrune Øjne.

Vi kører nu til Hadrians Villa, og det er en smuk og lang Køretur paa disse hvide Veje, som er her i Italien. Naar man ser dem sno sig rundt om Bjergene ligner det hvide Bændelstriber, der var lagt i alle mulige forskellige Bugtninger. Det kommer af, at det Vejmateriale, de tager fra Bjergene, er nogle kalkagtige Sten, og paa den Maade bliver Vejene hvide.

Endelig naar vi til Hadrians Villa, som er en gammel Kejserbolig, men kun Ruiner, hvis Udstrækning er ganske enorm. Vi havde en Fører med, og vi var rundt i dette mægtige Kompleks og i disse dejlige Alleer af Cypresser og Pinier. Og midt i det hele var der Kaserne og alt hvad dertil har hørt. Bibliotek og et Utal af Sale og Værelser med de smukkeste Mønstre i Mosaikgulve, det mindede os meget om Forum Romanum i Rom. Hvor rig Tivoli er paa Vand ses deraf, at hele Rom faar sin Vandforsyning herfra, og vi saa den mægtige Ledning, der fører Vandet til Rom.

Kl. 5¹⁰ kørte vi med Dampsporvogn tilbage til Rom, hvor vi ankom Kl. 6^{1/2} Eftm. Efter at have spist til Aften gik vi sammen med Hr. og Fru Jensen hen at drikke Kaffe i »Riffi Restaurant«, en Slags Passage, der forbinder fire Gader med hinanden, saa Folk kan godt passere uden at nyde noget. Der var dejlig Concert, og der var morsomt at være. Vi fik dejlig Mokka og Cognac og Likører til. Kl. 10 blev vi enig om at gaa hen i Roms bekendte Vinkælder »Ulpia«, og det var en rigtig Vinkælder med to Etager nedefter store flade Granitsten til Gulvfliser, og Væggene var af raa Sten, ikke maledede eller pudsede, og Stenpiller midt paa Gulvet, der bar Hvælvingerne, og Lyset var indlagt i disse gamle Lamper, som ligner en flad Thepotte, hvor Lyset er paa Tuden - Aladdins Lampe, som man kender den fra Bogen.

Da vi kom derned fandt vi mange af vort Rejseselskab, som sad og nød den rigtige gode Vin, som man fik her. Flaskerne laa rundt omkring paa Hylder med et mægtigt Lag Støv paa. Her kom vi i større Selskab med Journalist Jørgen Nørberg fra Dagens Nyheder og en Sølvvarefabrikant fra Fredericia samt en af vore Førere, Fornjotur, og vi blev en halv Snes Stykker, og det var uhyre morsomt at sidde i saadan en rigtig gammel Vinkælder og nyde den herlige Vin. Da vi gik hjem skulde vi hen og kaste vore Soldi i Fontaine Travi med Ønsket om at vi maatte se Rom engang til. Det skal man altid gøre den sidste Aften man er i Rom. Vi havde meget morsomt for den Aften. Vilhelmine fik et Par Ørenringe forærende til Minde om den gode uforglemmelige Tur, vi havde haft sammen i Rom.

Søndag den 24. Maj, Kl. 12^{1/4} Eftm., skulde vi afrejse fra Rom, og denne Dag regnede det stærkt, og det var ikke saa morsomt, for det var Italiens National Festdag for Tiaarsdagen for Indtrædelsen i Verdenskrigen, og der var store Militærparader, og det regnede tappert hele Dagen. Det var den eneste Dag vi havde Regnvejr medens vi var i Rom. Mon Himmelen græd over at vi skulde forlade Byen med de mange gode Minder, vi havde fra den.

Vi skulde jo over Schweiz hjem og sejle over Vierwaldstädtersøen og overnatte i Luzern, saa det var noget spændende, der ventede os, men det var jo en længere Rejse inden vi naaede Schweiz. Da vi havde kørt ca. 80 km hørte Regnen op, og alt blev saa friskt og grønt efter denne Sturvask, og den tørre Jord frydede sig i grødet Velvære efter disse mange Dages stegende Sol.

Timerne gaar og vi haster Nord paa, og der bliver talt og drøftet meget om de Begivenheder, som hver især havde oplevet, og Underholdningen gik livligt, og den glade Tanke, at vi endnu i Schweiz skulde slaa vore Folder og overnatte der, var jo spændende. Vi haster mod Nord, Togrummel er vi blevne saa hærdede i, at man ikke lægger videre Mærke til den. De danske Aviser blev studerede og drøftede, de var fire Dage gamle, men det gjorde ikke noget. Strejken var endnu, og Amundsen har ikke naaet Nordpolen. Det er saa rart at følge sit Hjemlands Begivenheder, uagtet det ikke var det nyeste Nyt, for vi var saa langt borte, at det gamle for os var nyt og blev læst med Spænding.

Kl. 8⁵⁰ Aften var vi i Florens og fik Aftensmad, og saa skulde man jo tænke paa Natten, men det var rart, at en af Selskabet havde Kort med, saa vi fik os en gemytlig Whist, saa gik Tiden saa rart hurtigt. Natten svandt - Søvn blev er ikke meget af. Kl. 5 var det herligt at se Solopgangen i sit røde Skær, og Bjergene var smukt bekransede af Solens Morgenglød.

Efter Planen skulde vi være i Milano Kl. 6^{1/2} Morgen Mandag den 25. Maj, og der skulde vi have vor Morgendrik, men vi maatte vente flere Steder og kom først til Milano Kl. 8²⁰. Byen var stor, og her er Husene mere nordiske, de flade Tage forsvinder og Husene har flere Etager. Styrket af Morgendrikken og glade for at Natten er svunden kører vi forbi »Como« ved den dejlige Comosø, der ligger saa herligt smukt ved de høje Bjerge, og Byerne smukt beliggende paa Bjergskraaningerne. For Tiden kan man ikke se Bjergtinderne, Skyerne hænger under Toppen. Nu kører vi igennem en lang Tunnel og vi ankommer til Chano, hvor vi skifter Tog, og det er hver Gang et livligt Syn at se disse 450 Mennesker slæbe paa deres Bagage, pustende og stønnende af Varme, men Forandring fryder og er ea lille Afveksling i det evige Køleri med Toget. Nu er Kupeerne, vi kommer ind i, langt hyggeligere end dem, vi forlod, saa det liver straks op.

Lugano er et smukt Panorama over Søen tra Bjerget. Balkuzona Station holdes ved, den ligger højt paa Alperne og vi er i Regnskyer. Kl. er 11^{1/2} Form., og man ser de dejligste schweiziske Landskaber med deres Sæterhytter og Køerne med Klokker paa, de dejlige Vandfald med murede Broviadukter over, og man lægger straks Mærke til den Properhed, der er over det hele her, vidt forskelligt fra Italiens mere malpropre Udseende. Her er det uhyre vanskeligt at afgøre hvor der er kønnest, i Schweiz eller Brennerpasset, som vi passerede paa Nedkørslen, jeg tror nok at Schweiz gaar af med Sejren.

Sct. Godthard viser sig for os i al sin Storslaaethed, 3000 Meter højt, den evige hvide uberørte Sne ligger som et smukt Hovedklæde over disse knudrede og spidse Tinder. Vandmøller ligger der rundt omkring ved Vandfaldene for at udnytte den billige og stabile Kraft, som tilbydes Menneskene af Naturens rige Gaver. Stigningen bliver større og større, mange Tunneller passeres og nye Landskaber oprulles for vore interesserede Blikke, og nu kører vi igennem Verdens største Tunnel, Sct. Godthard. Det varer 20 Minutter med Eksprestog at passere den. Togene er her elektriske, det er saa dejligt propert, for ellers bliver man helt sort af Røg, hvis man ikke lukker Vinduerne, men her kan de godt staa aabne, og det frisker saa dejligt.

Vi holder ved Göschenen, hvor vi fik dejlig varm Mad. Men her var saa koldt, for her gjorde den evige Sne sig gældende. Nu gaar det mod Flyelen, hvor vi skal gaa ombord og sejle over Vierwaldstädtersøen. Solen skinner herligt, og vi naar paa den Maade at se disse Bjerglandskaber i Graavejr og i herligt Solskin. Vi gaar om Bord, og denne dejlige Sejlur paa denne mægtige Sø, som ligger 437 Meter over Havfladen, begynder. Det dybeste Sted, der er loddet, er 214 Meter Vand. Skibet »Germania« glider støt og fornemt, det varer 2 Timer inden vi naar Lucern, og hvilke smukke Motiver vi har fra Promenadedækket med alle de smaa Byer, der ligger spredt paa Bjergsiderne og ved Bredden, ligner smaa malede Bygge, klodser, og de imponerende Bjerge med den evige Sne danner en smuk Baggrund. Her bliver sunget og spillet, og det lyder alt sammen storslaet i denne rene Bjergluft, og en frisk Brise forhøjer Nydelsen.

Vi ankom til vort Hotel, »Dianna«, Kl. 5^{1/4} Efterm., fik Værelse Nr. 27, og Altanen fra vort Værelse var ud til de snedækkede Bjerge. Her tales Tysk, og efter at have faaet Middagen gik vi ud for at se Byen - en herlig Promenade omkring Søen. Her ligger de pragtfulde Turisthoteller, der venter paa den store Strøm af Turister, d. v. s. dem, der har Tegnebogen i Orden, andre maa søge om i en anden Gade. Aftenen var herlig, og da det blev mørkt tændes der skarpt elektrisk Lys oppe omkring paa Bjergtinderne, det ser prægtigt ud. Vi gik en meget lang Tur i den herlige Aften, og vi gik over den gamle Spreuerbrücke, Kapelbrücke og Varrerturm, det saa morsomt ud, og til Slut gik vi hen for at drikke Kaffe, og vi vilde have noget originalt til, saa fik vi »Sct. Godthard Likør« og herlig Concert var der ogsaa.

Overalt traf man nogle af Rejseselskabet, for det var den sidste Aften vi skulde tilbringe sammen i det dejlige Program, som var lagt tilrette for os. Og man kan vel sige, at vi paa denne Tur har set det skønneste, der kan tænkes i Europa, alt, hvad der har særligt Verdensry og som kendes af alle Mennesker som det smukkeste og fornemste, der kan ses. En saadan Sydlandstur har vi haft den store Glæde at være sammen paa. Og de Minder vil aldrig kunne glemmes, for de har sat sit uforglemmelige Minde i vor Bevidsthed.

Den 26. Maj, Kl. 6^{1/2} Morgen, Morgenmaaltid, og derefter til Gudstjeneste i Domkirken, hvor Biskop Brems holdt Talen. Derefter hen at se Bertel Thorvaldsens Schweizerløve, der er udhugget i en Klippevæg

med Springvand foran. Kl. 12 Middag tog vi til Basel, hvor vi spiste til Middag, og vi forlod det smukke Schweizerland. Kl. 3 Eftm. kom vi i tyske Toge, og Aftensmad skulde vi have i vort gamle kendte Frankfurt a./M., for os Minderne fra vor Ungdom. Herefter bliver det Nat igen, og vi ruller ind i Mørket.

Kl. 11^{1/2} Formiddag den 27. Maj spiste vi til Middag her, og saa gik vi om Bord paa den danske Færge og fortoldes, det var et mægtigt Arbejde, og det indbragte Toldvæsenet 11 Kr.75 Øre, en Sum, der ikke imponerede. Og i stegende Varme glider vi over Østersøen, fulgt af vore smukke Maager, der byder os Velkommen til de danske Strande, og i det dejligste Majvejr ankommer vi til vort kære gamle Fædreland, som ved sin friske Brise og sine skønne rene Landskaber pranger i Solelyset for at vise os, hvor smukt og rigt vort lille Fædreland dog er i al sin Beskedenhed ved Siden af det mægtige Imponerende, vi har set paa vor Rejse.

Og Talen gaar livligt og alle er saa glade ved at føle sig hjemme igen. Og en indre Stemme siger til én: *Ude er godt! Hjemme dog bedst!*

Med Særtoget tog vi til København for at overnatte, og paa Københavns Banegaard takkede Biskop Brems Førerne for det store og gode Arbejde, de har gjort, og der blev raabt Hurra. Og vort store Selskab opløstes ved de mange Slægt og Venner, der var mødt. Og en rørende Glæde var der over det hele. Torben og Vallø var der efter os. Vi gik hen paa Jernbanehotellet og fik anvist vort Værelse, som var akkurat det samme Nr. 29, som vi boede paa, da vi begyndte Turen, saa vi sluttede, hvor vi kom fra.

Og det hele var saa vellykket og smukt, at vi ikke vilde undvære de Minder, vi havde haft, for nogen Pris.
